

Történeti tájökológia IV.:
a Duna-Tisza köze és a Tiszántúl
növényzete a 18-19. század fordulóján

Molnár Zsolt

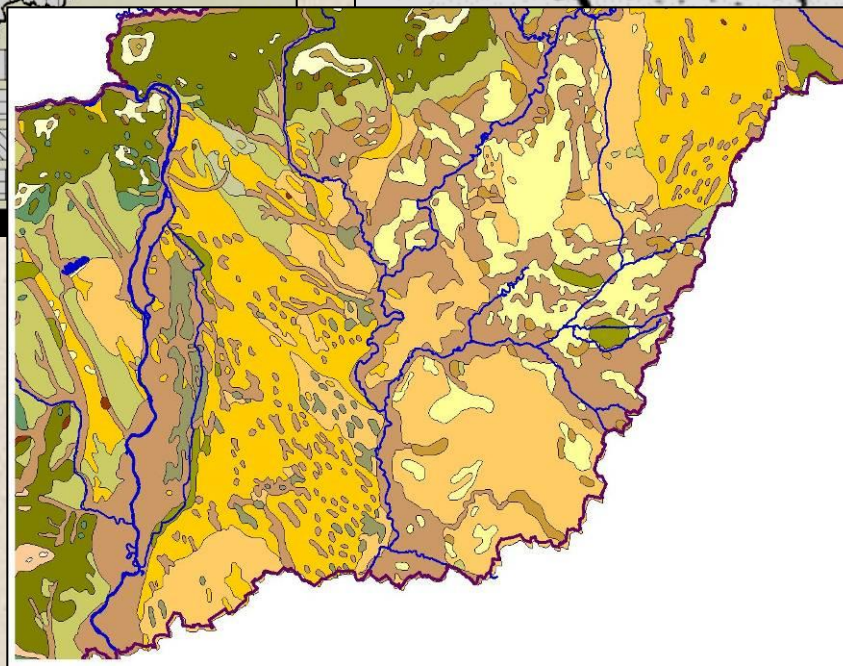
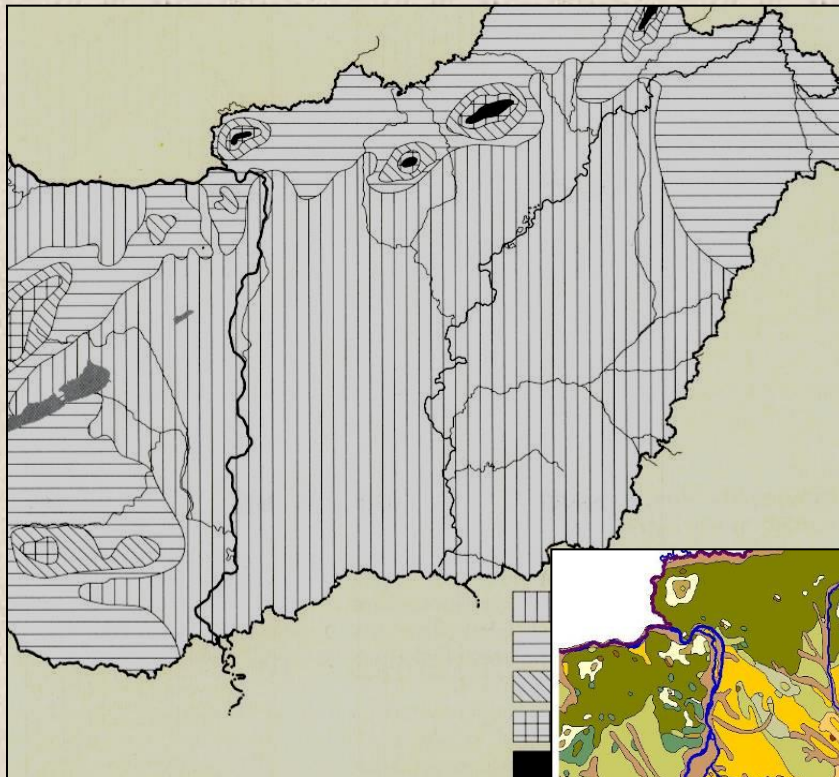
MTA Ökológiai Kutatóközpont, Vácrátót

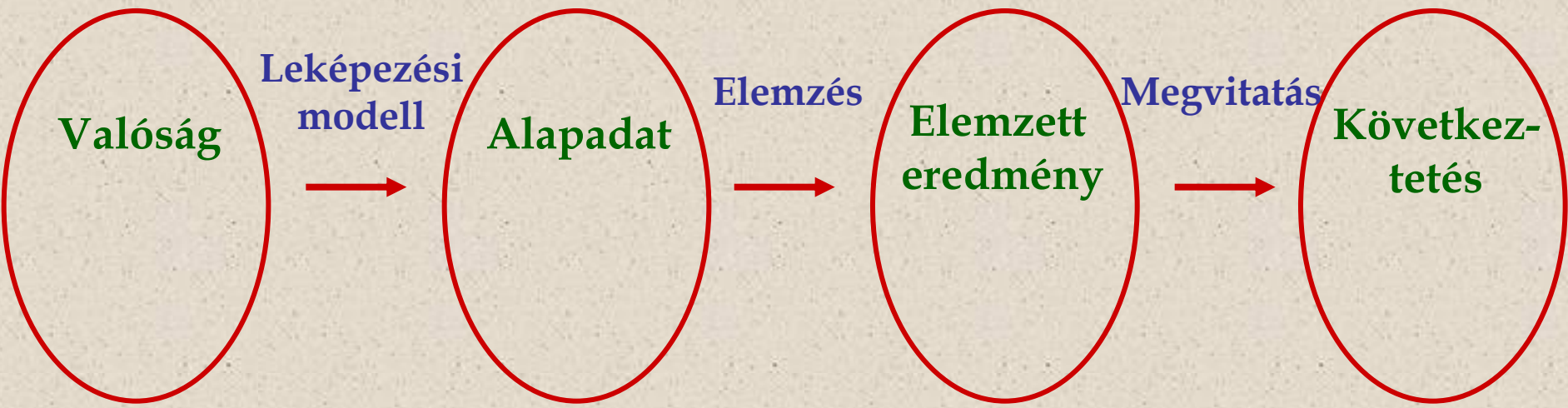
Szeged, 2013. március 1.
doktori kurzus

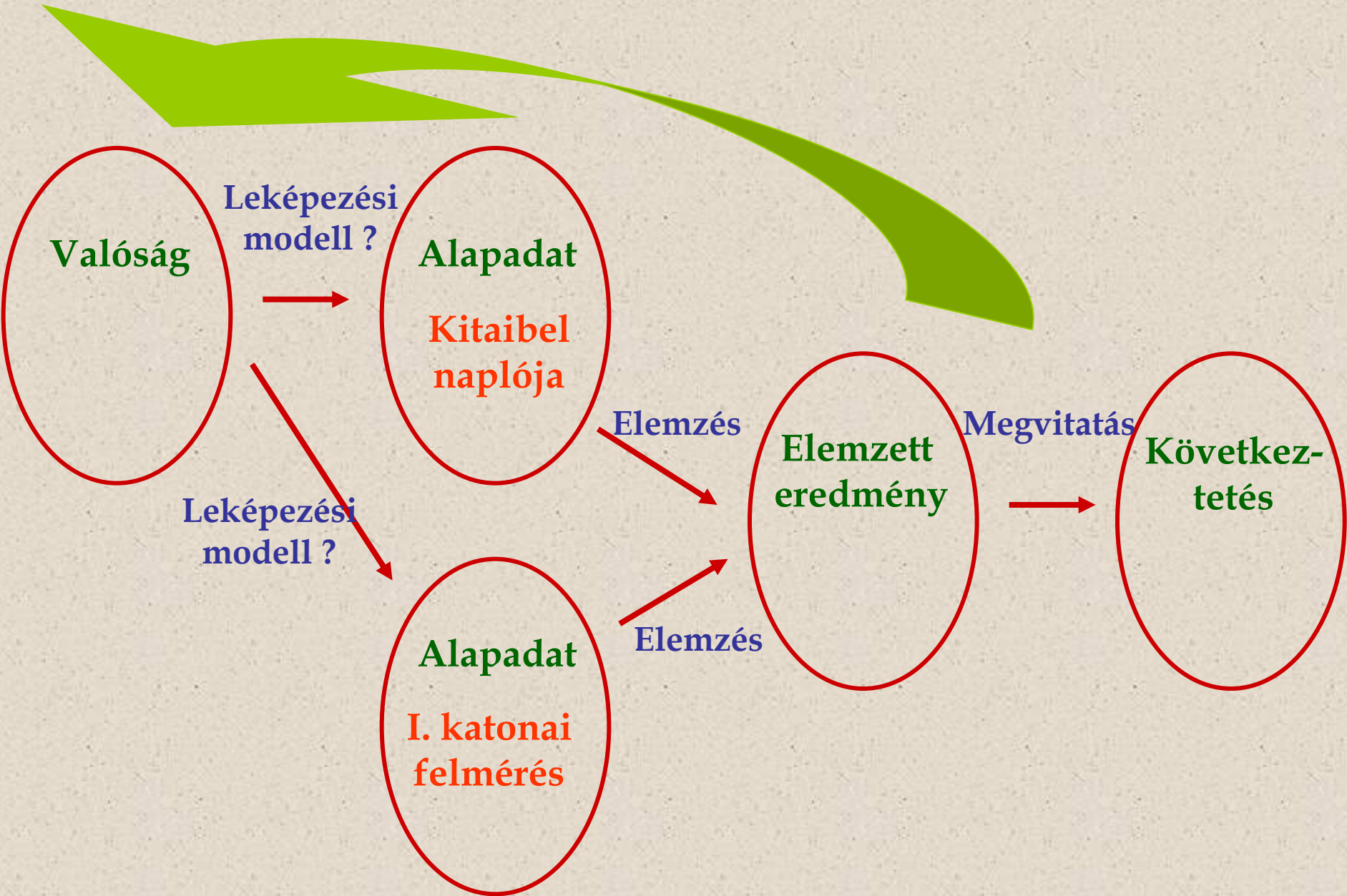
CÉL: EGY KORSZAK RÉSZLETES JELLEMZÉSE

- kisszámú, de részletgazdag forrás: Kitaibel naplója és I. katonai felmérés (Országleírással)
- kapitalista szemléletű mezőgazdaság, folyószabályozás, belvízrendezés, fásítás előtti táj
- a naplóból eddig florisztikai (és helyi) feldolgozások készültek + Gombocz Z. (Kitaibel ökológiai, cönológiai megfigyelései, népi növénynevek)
- I. katonai felmérésből erdők és a vizes területek és helyi elemzések, Biró Marianna: Duna-Tisza köze

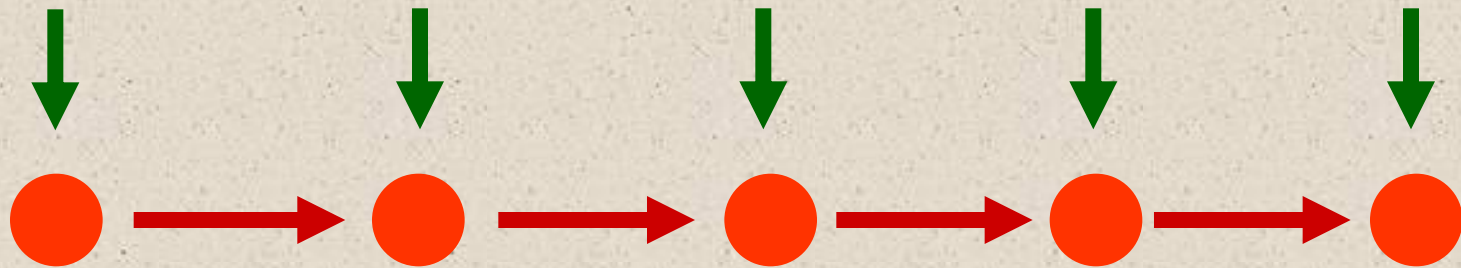
A VIZSGÁLT TERÜLET

Történeti kutatások logikája (Pickett után)

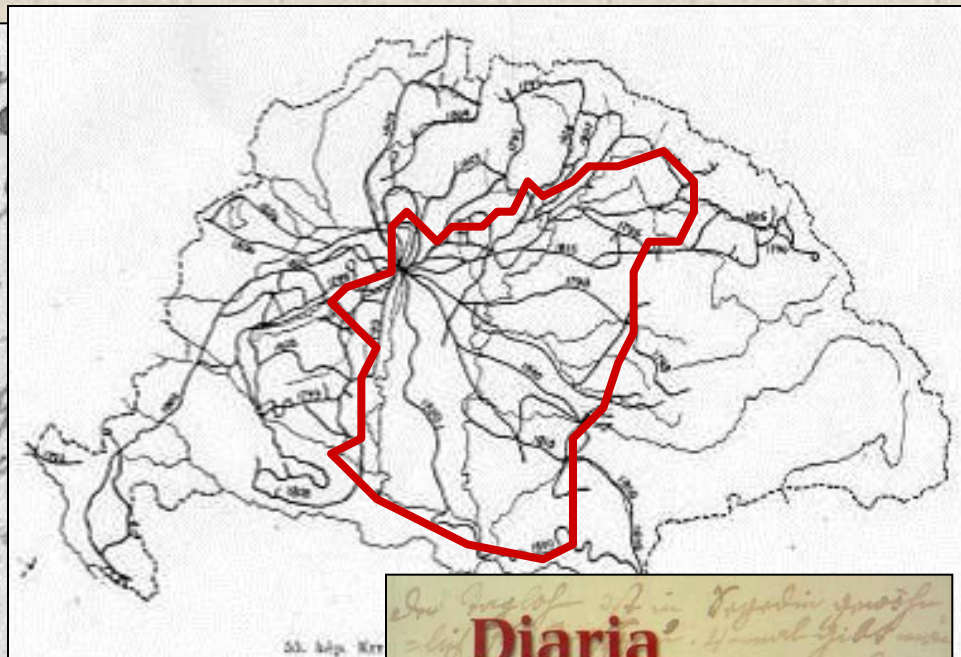
ITER BANATICUM
SECUNDUM

1805

Vedres István

Typha latifolia

dauerhaftesten Dacher

**Diaria
itinerum
Pauli
Kitaibelii
III.**

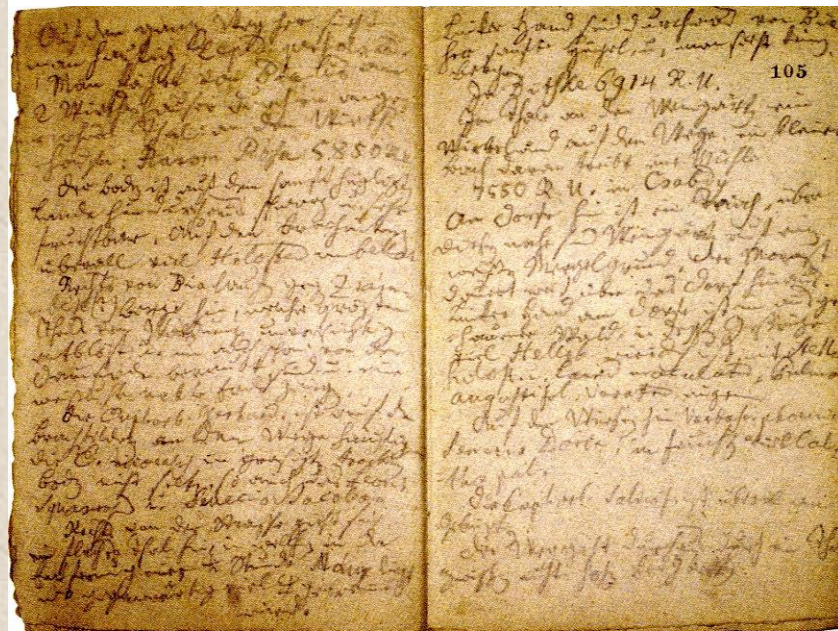
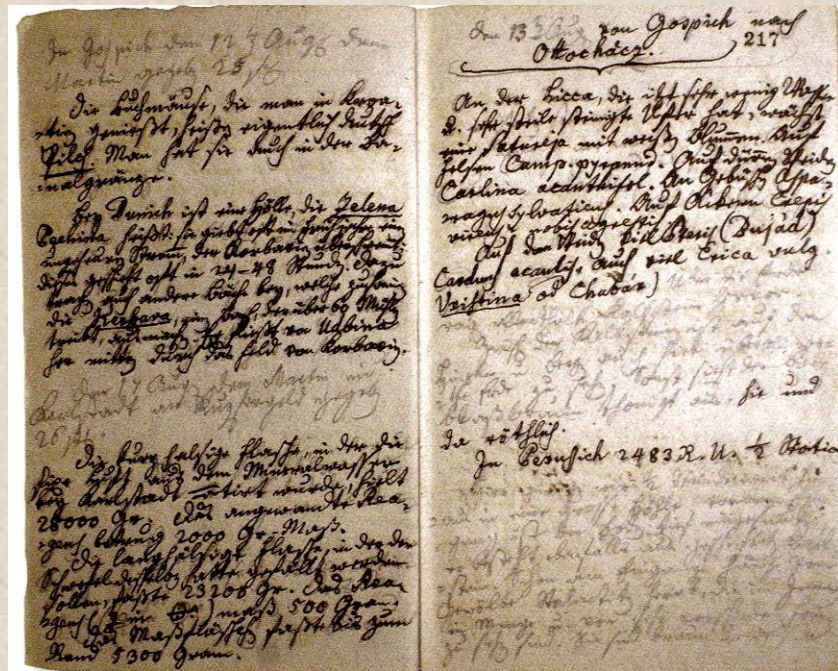
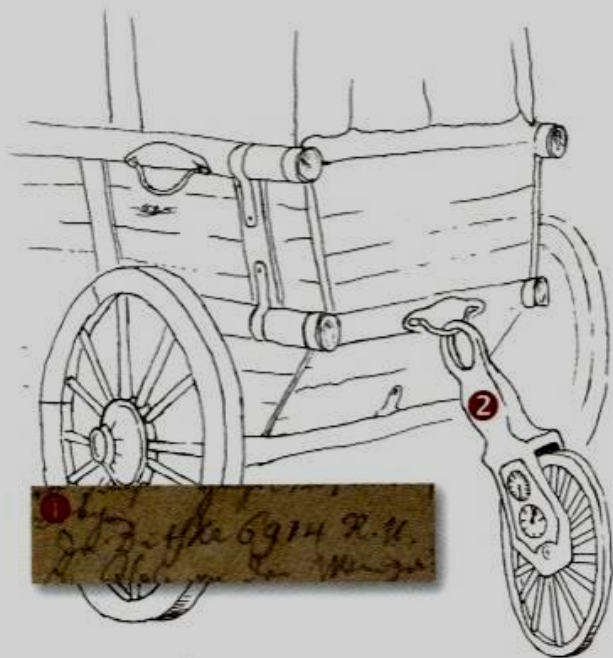
1805–1817

Hungarian
Natural History
Museum
Budapest, 2001

UTAZÓKOCI KITAIBEL KORÁBAN (TASNÁDI-KUBACSKA 1958 NYOMÁN)

1.

Addes /Coll. XVIII. sect. 17./

5. Ein Theil der Wiesen gegen Mittag ist sumpfig.
6. Die Landstrasse von hier nach Gyöngyös ist wegen dem launigen Grund nebst denen übrigen von hier ausgehenden Weegen, v schwere Fahrwerke beschwerlich.
7. Liegt in der Ebene.
8. -

2.

Kardassend./Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Wirts/ h/aus/ 1, Halmagy 1 1/4, Detke 1 1/4, Ludas 1, Sár Hydjay Csarda 1 3/4, Füged 2, Gyöngyös Halmaz 2, Gyöngyös 2 3/4 /st./
2. /Die Kirche ist gemauert./ 3. -
4. Die gegen Mitternacht befindliche Waldung besteht aus Mittelerstümmigen Eichen an verschiedenen Orten mit Gebürge stark vermengt.
5. Die Wiesen sind nur bey Regenwetter sumpfig.
6. Die Landstrasse von Gyöngyös nach Füged ist wegen Iettichen Grund nebst übrigen Fahrwegen bey nasser Witterung beschwerlich.
7. Wird von da gegen Mitternacht liegenden bewaldeten Anhöhe dominiert.
8. -

3.

Szaraz Szada w/irts/ h/aus/. /Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Gyöngyös 1, Halmagy 1 1/2 /St./
- 2-7. Ein vor Maner erbautes Wirthshaus liegt nächst der Post Strasse, wo von eine Weite Aussicht gegen Gyöngyös.
8. -

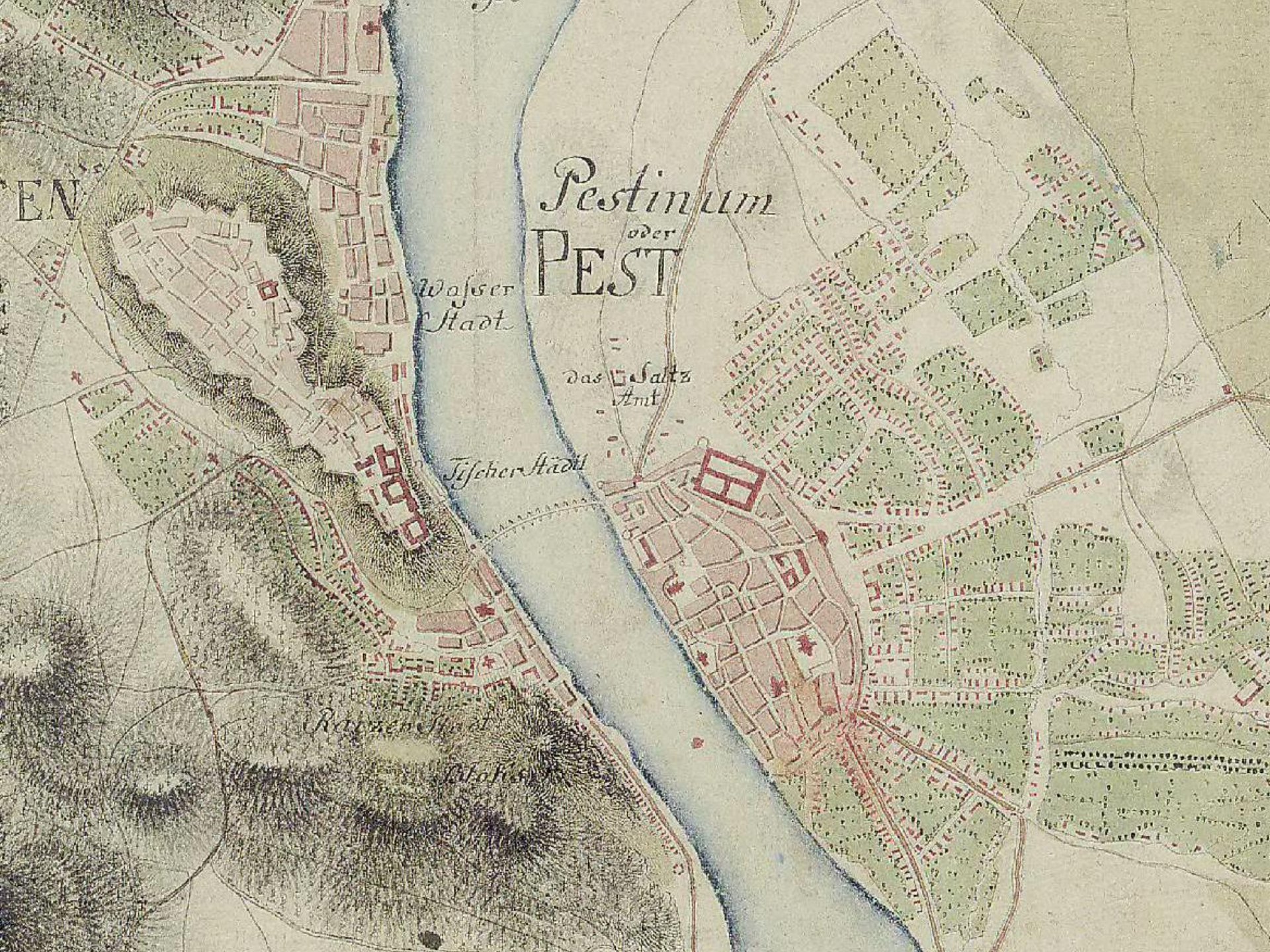
4.

Wissonta oder Viszonta./Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Saar 1/2, Holmagy 1/4, Bal Püspöki Csarda 2 1/4 /St./
2. Die Kirche ist gemauert.
3. Der hier durch das Dorf flüssende Saary Potok ist unbeträchtlich.
4. Die Waldung wie bey Karacson.
5. Die Wiesen sind nur bey Regenwetter sumpfig.
6. Die Weege im Thal sind wegen Leimichten Grund für schwerem Wagen beschwerlich.
7. Wird von unliegenden Bergen Dominiert.
8. -

Die Karte ist entworfen im Jahr 1783. Ob. General Major v. Richcourt Ober-Lieut. v. S.

Pestum
oder
PEST

*Wasser
Stadt*

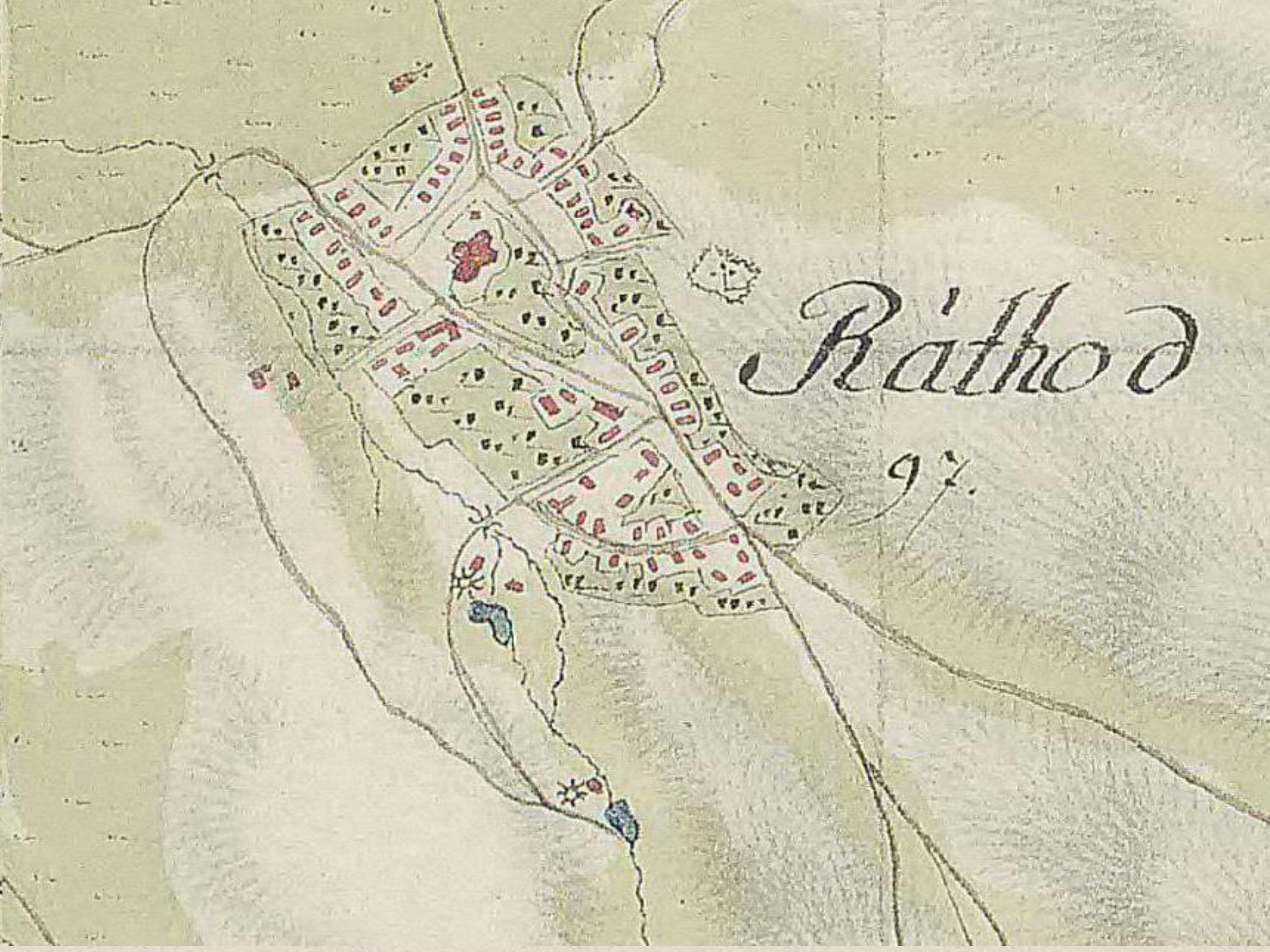
*das Salz
Amt*

Fischer Stadt

Rathen Stadt

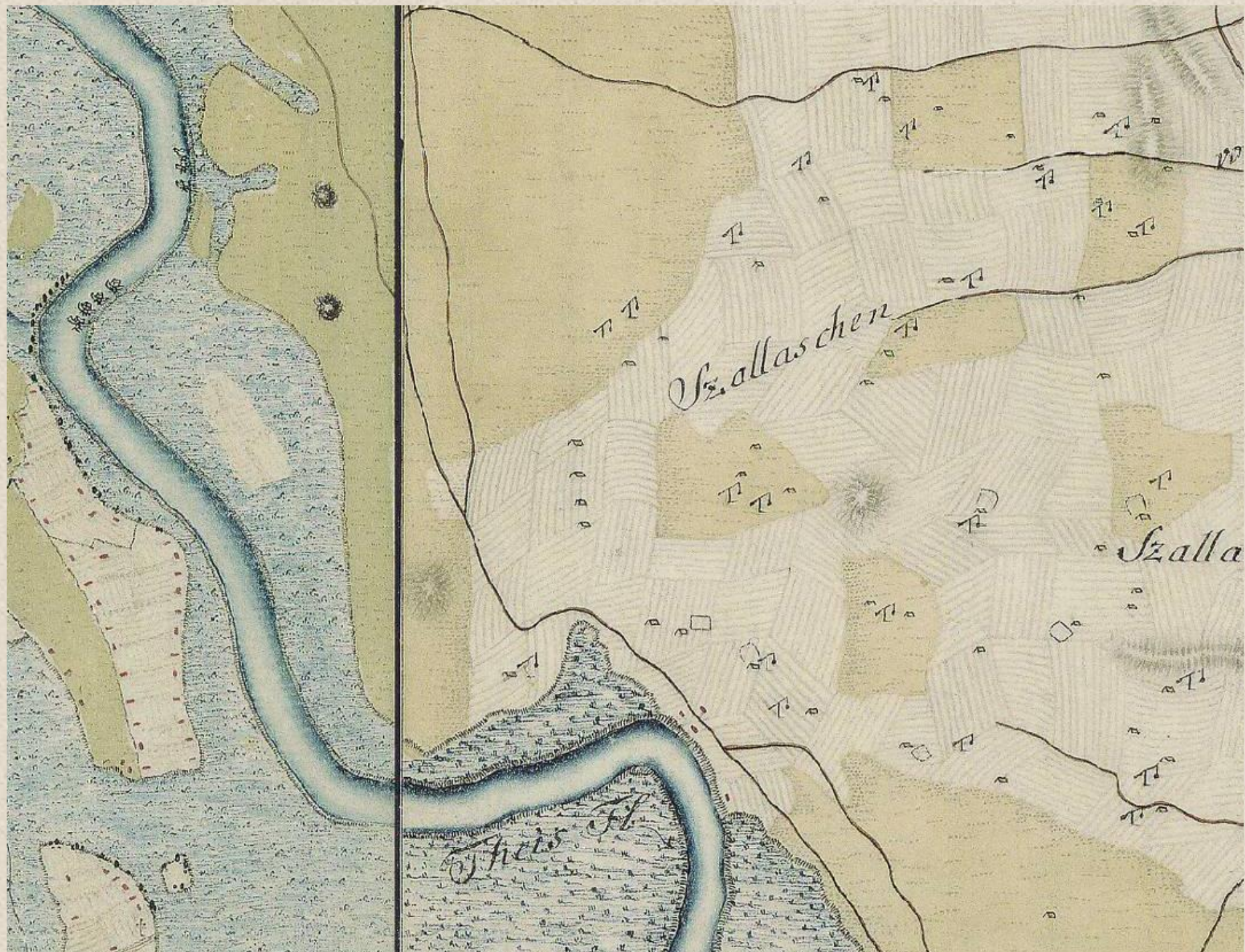
Bathen Stadt

EN

Ráthod

97.

A hand-drawn map on aged, textured paper. A river flows from the top left towards the bottom right. To the left of the river is a green-shaded area with several small black squares. To the right is a light-colored area with faint diagonal lines. In the center, the text 'Hoch Gericht.' is written in a cursive script, preceded by a small square symbol. In the bottom right, there is a small cluster of black squares and a rectangular area with a grid pattern.

□ Hoch Gericht.

Markt Vásárhely

Kerüle Graben

Salkosd

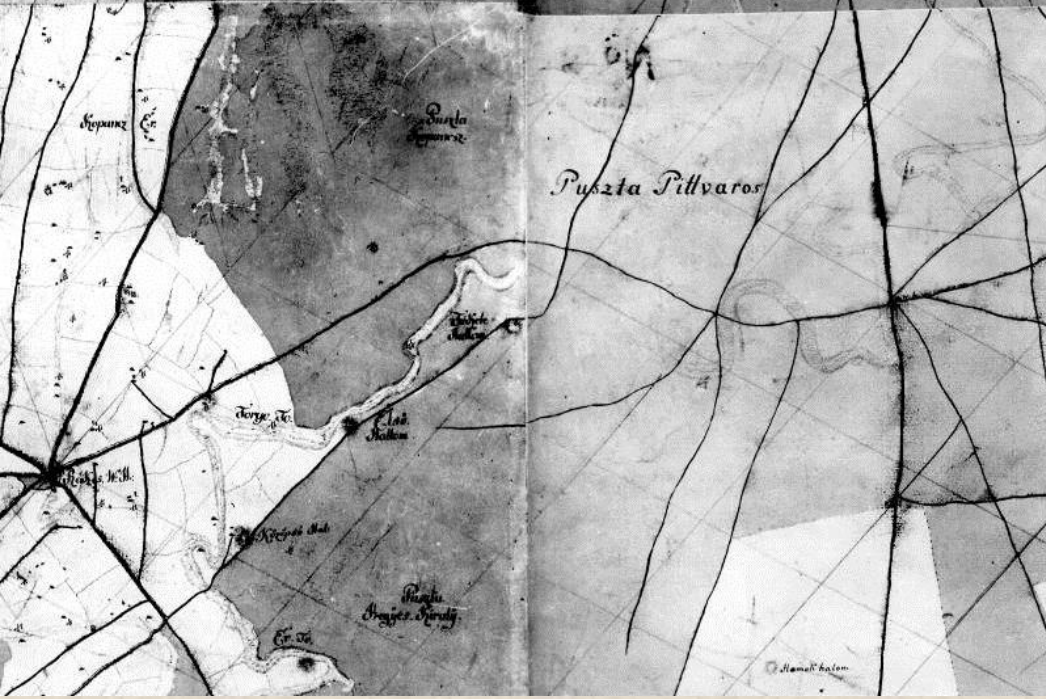
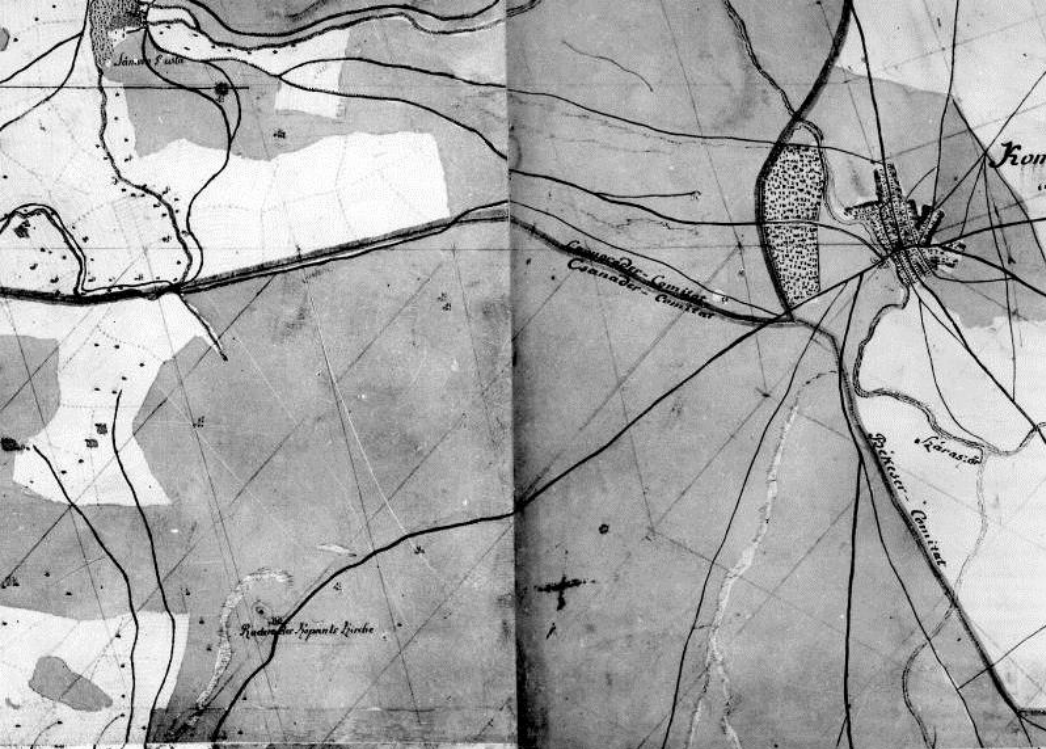

Varoshara
halas Szallas

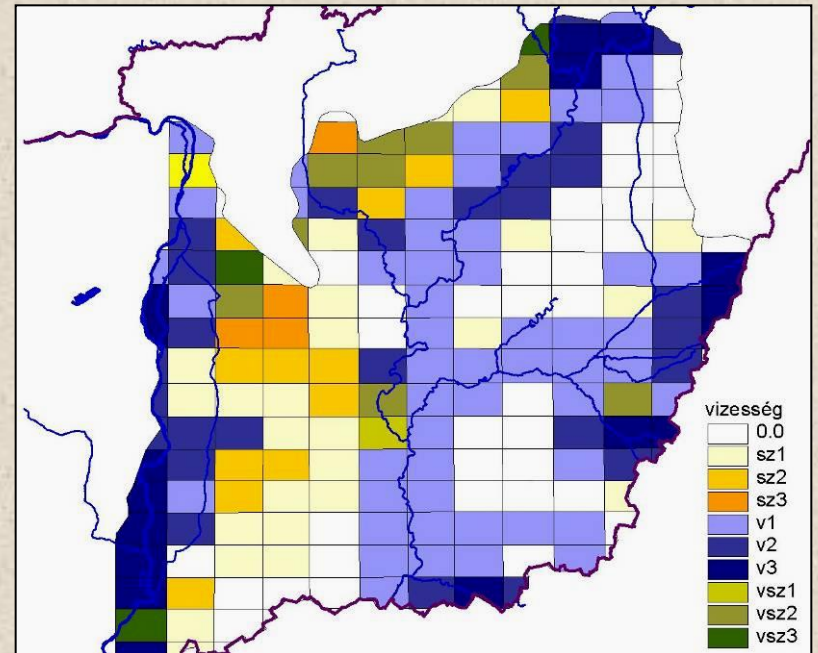
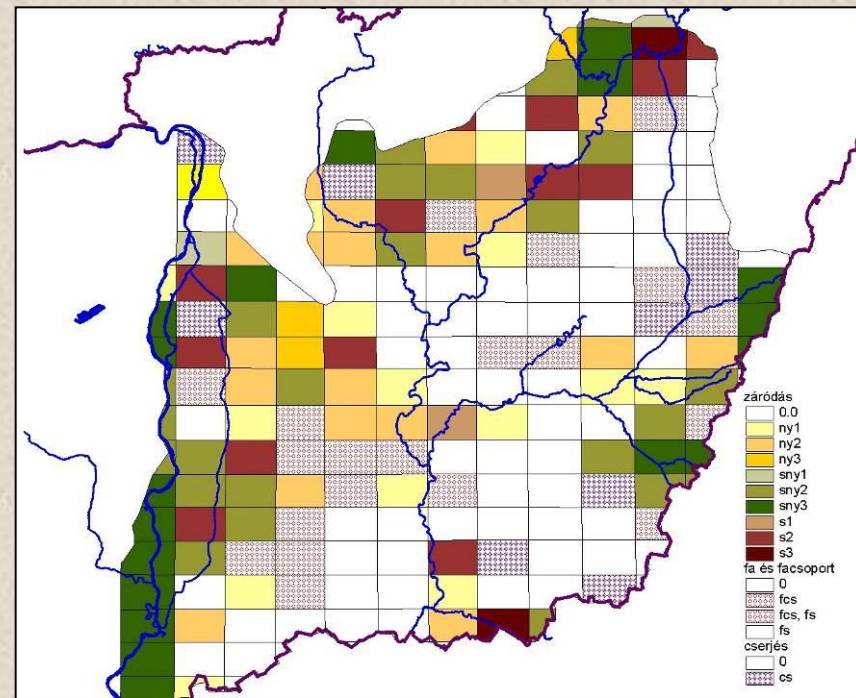
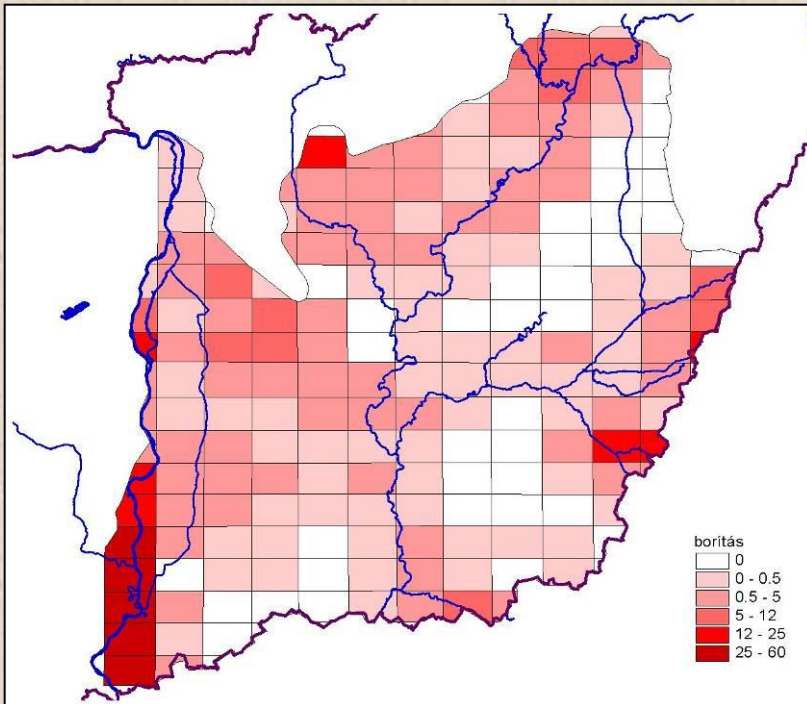
Wadise

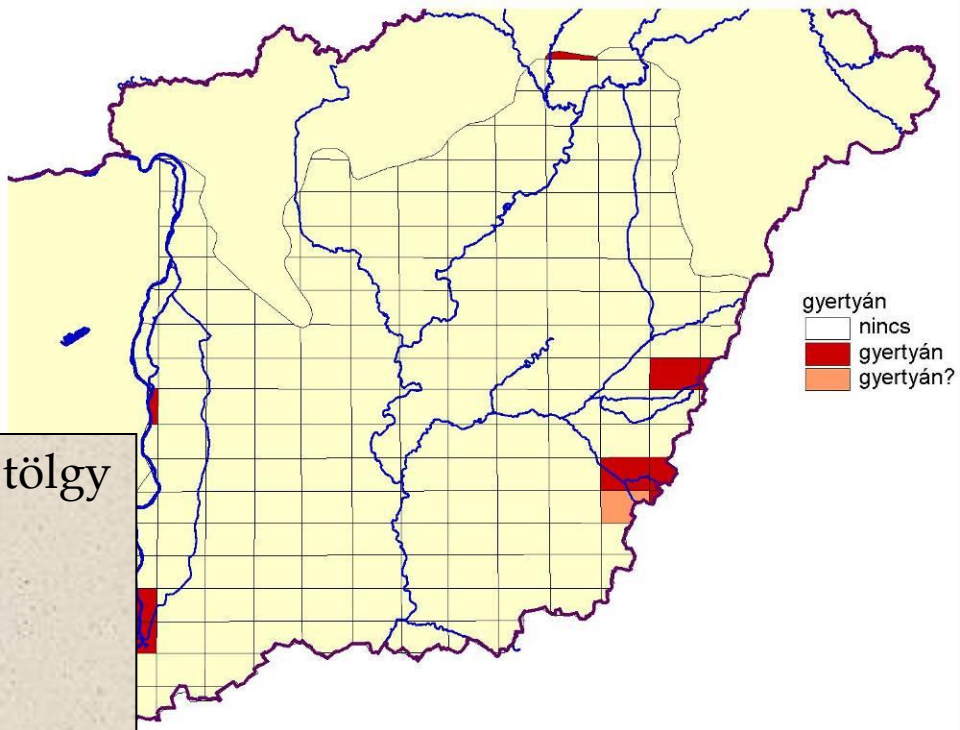
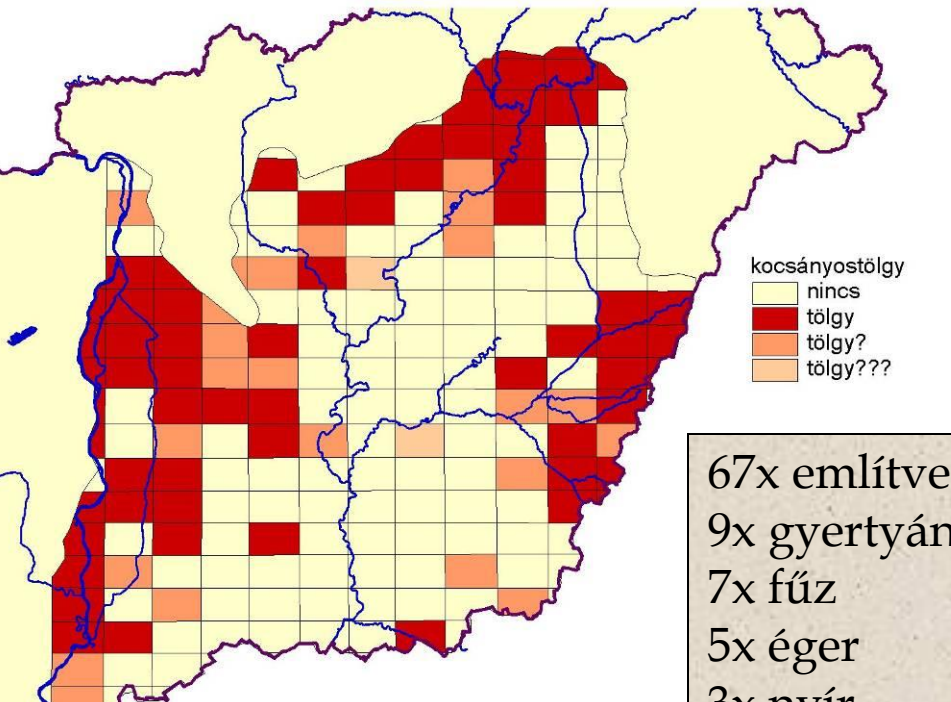
Apul

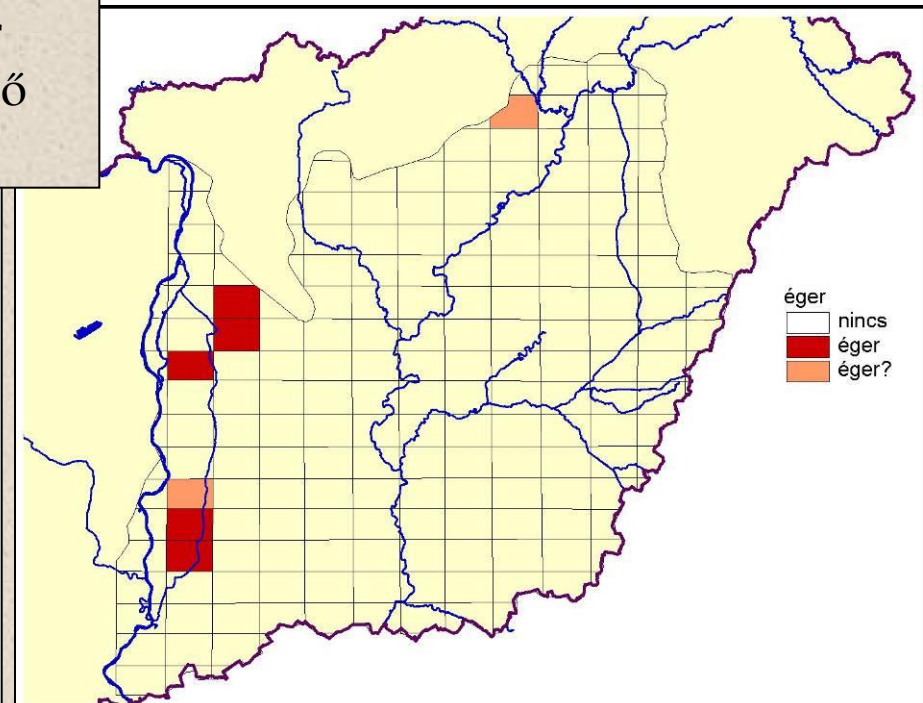
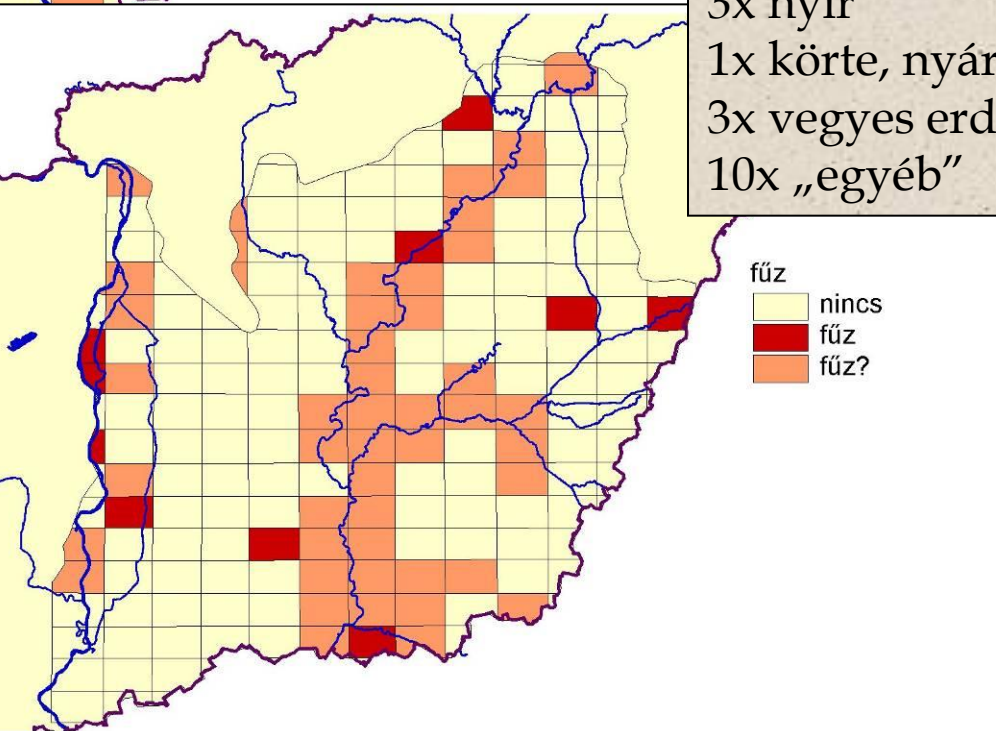
A TÁJ ÁLTALÁBAN

- térképlapok 21 %-án a falun/szőlőn kívül nincs fa/erdő, 35 %-án <1 %, 32 %-án 1-4.9 %, 8 %-án 5-20 %, 5 %-án >20 %- (max. 55 %), zömmel ligetes, sok fiatal, alacsony törzsű erdő, erdőirtások csak az Alföld keleti peremein és az Alsó-Duna-mentén
- 67 % vizes erdő, 20 % száraz, 13 % fa/facsoport/cserje, tölgyes az összes fásnak 55 %-a, erdőknek 63 %-a

67x említve tölgy
 9x gyertyán
 7x fűz
 5x éger
 3x nyír
 1x körte, nyár
 3x vegyes erdő
 10x „egyéb”

Kitaibel 15 fafajt látott

D-T közén 11, Tiszántúlon 13 fajt,
meglepően hasonló lista, tatárjuhar
gyakori, fűz ritka

25 cserjefajt látott:

D-T közén 23, Tiszántúlon 21 fajt,
Duna-Tisza köze gazdagabb, boróka
és rekettye ritka

Fafajok nevei	D-T köze	Tiszántúl	Cserjefajok	D-T köze	Tiszántúl
Quercus robur	14	13	Prunus spinosa	9	9
Ulmus minor	11	7	Euonymus europaeus	10	6
Populus alba	11	6	Rhamnus cathartica	8	6
Acer tataricum	4	9	Crataegus monogyna	8	4
Fraxinus angustifolia	8	3	Ligustrum vulgare	7	4
Populus nigra	2	4	Corylus avellana	7	2
Acer campestre	4	1	Cornus sanguinea	6	2
Populus tremula	2	2	Viburnum opulus	5	2
Betula pendula	3	-	Rosa gallica	2	4
Salix spp. (fák)	-	3	Amygdalus nana	2	4
Ulmus laevis (?)	1	2	Prunus fruticosa	3	2
Cerasus avium	-	2	Salix cinerea	4	-
Alnus glutinosa	1	-	Frangula alnus	3	1
Populus canescens	-	1	Rubus caesius	3	1?
Pyrus pyraister	-	1	Rosa canina	1	3
Populus spp.	-	1	Berberis vulgaris	3	-
			Salix rosmarinifolia	3	-
			Rosa spinosissima	2	1
			Viburnum lantana	2	1
			Vitis vinifera	2	1
			Spiraea crenata	1	1
			Clematis vitalba	1	1
			Juniperus communis	1	-
			Salix purpurea	-	1
			Euonymus verrucosus	-	1

leggazdagabb tájak: Duna-mente, D-T
köze északi része, Bükk/Mátra előtere,
Körös-vidék

A TÁJ ÁLTALÁBAN

- leggyakoribb: ártéri erdők, homoki tölgyesek és cserjések, Kitaibel alapján több száraz cserjést és ültetvényt, az I. katonai alapján több puhafás ligetet, gyertyános-tölgyest látunk
- cserjés elsősorban a homokbuckásokban, ártereken ritkán, lápokban elvétve, löszön alig, sziken semennyi, Nyírségen, Beregi-síkon, Dráva-síkon viszont sok volt

Á-NÉR kód	Erdők lelőhelyei Kitaibel adatai alapján		Becsült kiterjedés az I. katonai felmérés és Országleírása alapján (ha)
	Duna-Tisza köze	Tiszántúl	
J4	Taksony	Tiszafüred-Poroszló között, Tokaj	40 300
J6-L5	Taksony, Izsák, Kalocsa, Ócsa, Dabas	Berettyóújfalu, Ártánd, Sarkad, Gyulavarsánd, Tarnaörs	47 863
M4	Ecser, Szecső, Bag, Gödöllő-Pest, Kerepes, Kecskemét, Szentmártonkáta, Isaszeg, Tóalmás	Heves	13 570
M5	Soroksár, Szabadszállás, Fülöpszállás, Izsák, Zebegény	-	1587
M3	-	Méhkerék, Tarnaörs	644
M2	Ceglédbercel (síkon?)	-	7843
P2a	Ócsa, Izsák	Berettyóújfalu, Ártánd	5773
P2b/M6?	Tápiószecső, Újvasad, Ceglédbercel, Hajós, Bag, Kecskemét, Szentmártonkáta, Kerepes	Heves, Hortobágy, Kömlő, Egyek, Szihalom, Berettyóújfalu, Gyöngyös, Kondoros, Tótkomlós, Balpüspöki, Kápolna, Kál, Miskolc	11 427
J2-J1a	Izsák, Ócsa, Dabas	-	2277
K1a	-	-	1421
ültetvény	Bag, Izsák, Kecskemét?, Kistelek, Isaszeg-Rákos	Kisújszállás, Mezöhegyes	nincs adat

Legelők fajai	Említési gyakoriság	Fajnév	Említési gyakoriság
Euphorbia glareosa	35	Taraxacum serotinum	6
Hordeum murinum	18	Carthamus lanatus	5
Eryngium campestre	13	Carduus acanthoides	4
Marrubium spp.	12	Artemisia absinthium	3
Euphorbia cyparissias	12	Euphorbia lucida	3
Centaurea calcitrapa	11	Sambucus ebulus	3
Euphorbia seguieriana	10	Cynodon dactylon	2
Carduus nutans	6	Lolium perenne	2
Ononis spinosa	6	további egyszer látott fajok	

Parlagok fajai	Említési gyakoriság	Borhidi-féle W-érték	Parlagok fajai	Említési gyakoriság	Borhidi-féle W-érték
Verbascum phlomoides	25	4	Sambucus ebulus	3	5
Euphorbia cyparissias	14	3	Anthemis arvensis	3	4
Carduus nutans	12	3	Cirsium arvense	3	4
Carduus acanthoides	11	3	Onopordum acanthium	3	4
Sinapis spp.	8	4	Anthemis tinctoria	3	3
Verbascum thapsus	8	3	Carduus hamulosus	3	3
Hierochloa repens	7	5	Hypericum perforatum	3	3
Heliotropium europaeum	6	4	Verbascum lychnitis	3	3
Cannabis sativa	5	6	Bromus tectorum	3	3
Artemisia absinthium	5	4	Achillea fl. ochroleuca budensis?	3	2
Erysimum repandum	5	4	Acinos arvensis	3	2
Cephalaria transsylvanica	5	3	Euphorbia seguieriana	3	2
Stachys germanica	5	3	Achillea nobilis	3	3
Matricaria inodora	4	5	Brassica elongata	3	3
Amaranthus chlorostachys	4	4	Artemisia campestre	3	3
Centaurea scabiosa	4	3	sok egy-kétszer említett faj	2	
Euphorbia glareosa	4	3		1	
Sisymbrium columnae	4	?			

Szántók fajai	Említési gyakoriság	W - Borhidi	Szántók fajai	Említési gyakoriság	W - Borhidi
<i>Cirsium arvense</i>	12	4	<i>Cardaria draba</i>	5	3
<i>Phragmites australis</i>	11	10	<i>Isatis tinctoria</i>	5	3
<i>Rubus caesius</i>	10	7	<i>Glaucinum corniculatum</i>	4	4
<i>Cephalaria transsylvanica</i>	10	3	<i>Ornithogalum pyramidale</i>	4	4
<i>Hierochloa repens</i>	8	5	<i>Artemisia absinthium</i>	3	4
<i>Melampyrum barbatum</i>	8	4	<i>Descurainia sophia</i>	3	4
<i>Aristolochia clematitis</i>	7	4	<i>Erysimum repandum</i>	3	4
<i>Matricaria inodora</i>	6	5	<i>Melilotus officinalis</i>	3	4
<i>Sambucus ebulus</i>	6	5	<i>Setaria pumila</i>	3	4
<i>Sinapis ssp.</i>	6	4	<i>Asparagus officinalis</i>	3	3
<i>Carduus hamulosus</i>	6	3	<i>Artemisia campestris</i>	3	3
<i>Cannabis sativa</i>	5	6	<i>Cynodon dactylon</i>	3	3
<i>Amaranthus chlorostachys</i>	5	4	<i>Carduus nutans</i>	3	3
<i>Alcea biennis</i>	5	4	<i>Salvia aethiopis</i>	3	3
<i>Conyza canadensis</i>	5	4	<i>Sisymbrium columnae</i>	3	?
<i>Heliotropium europaeum</i>	5	4	további fajok (1x, 2x)	1-2	
<i>Verbascum phlomoides</i>	5	4			
<i>Carduus acanthoides</i>	5	3			

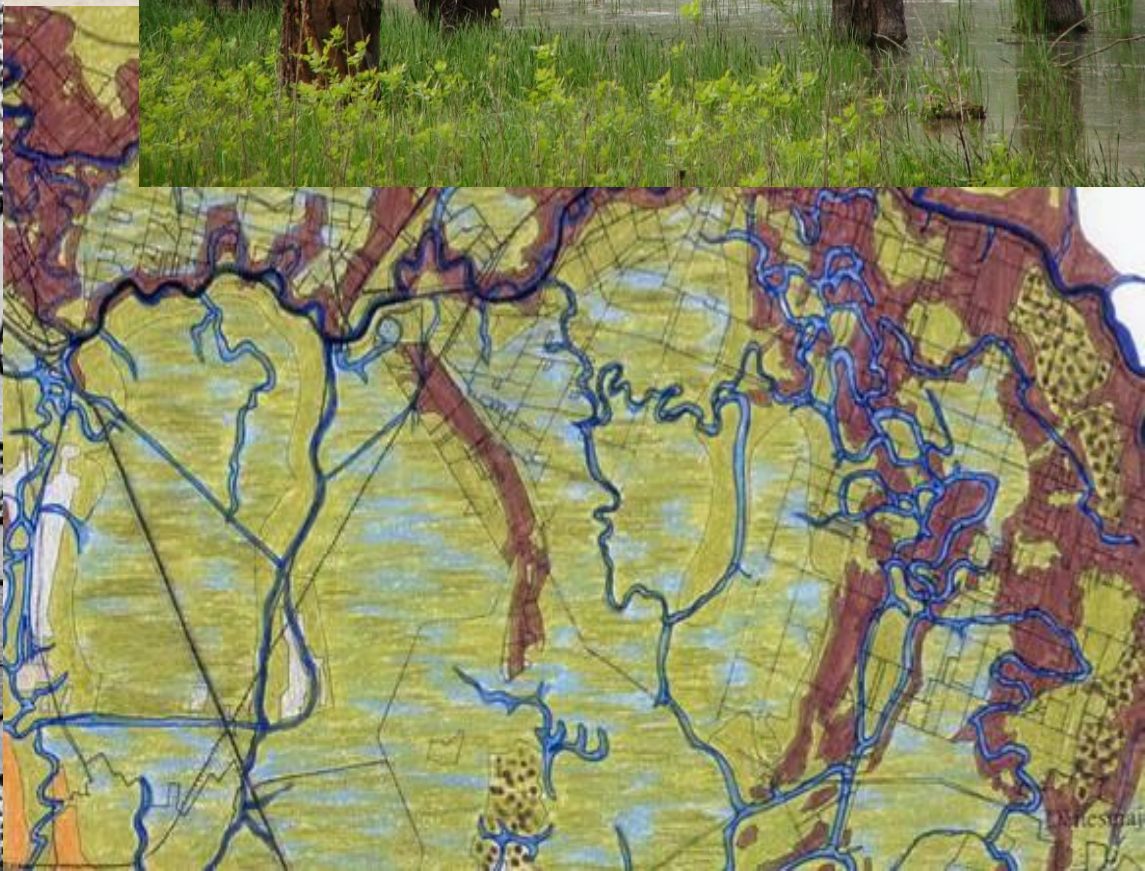
Szántószéli sánc, szántószél

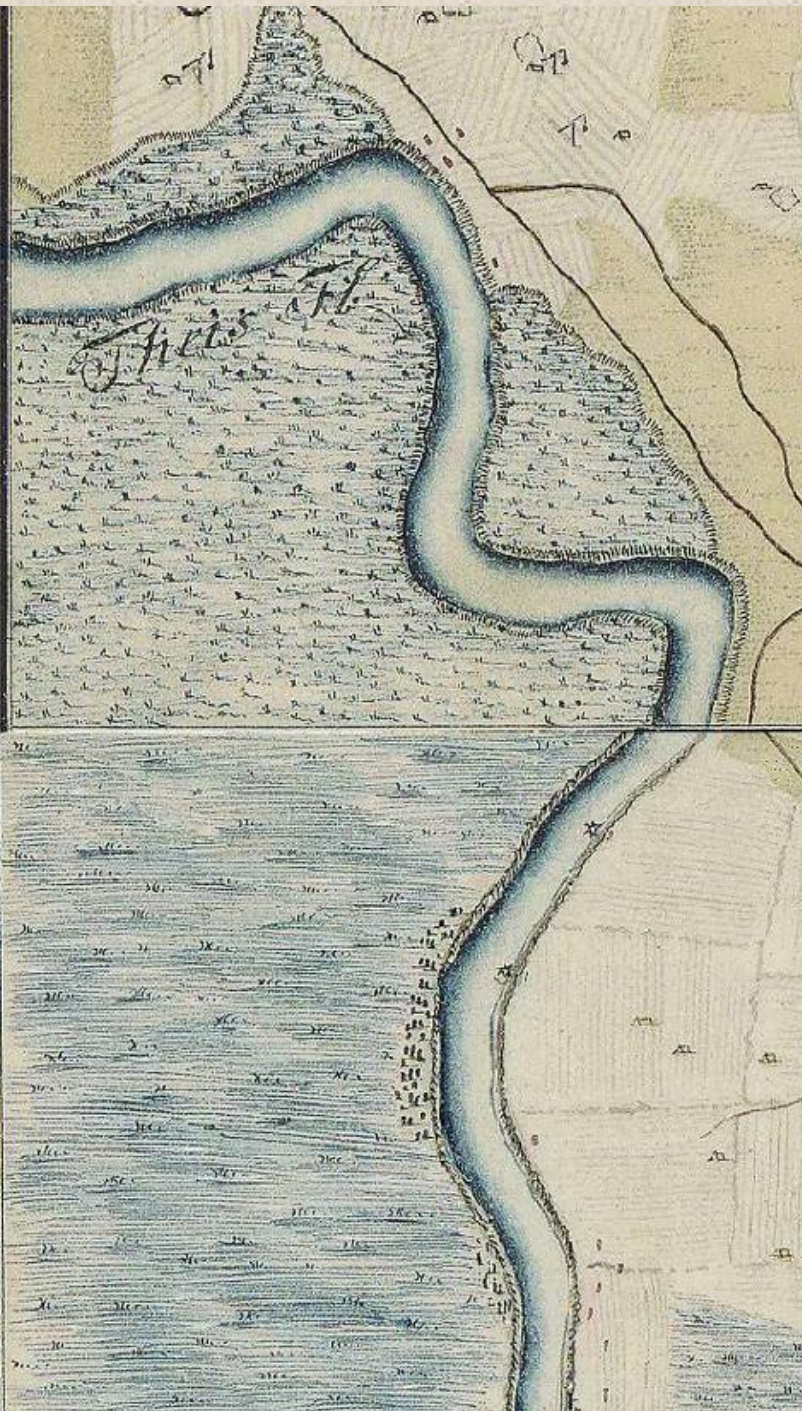
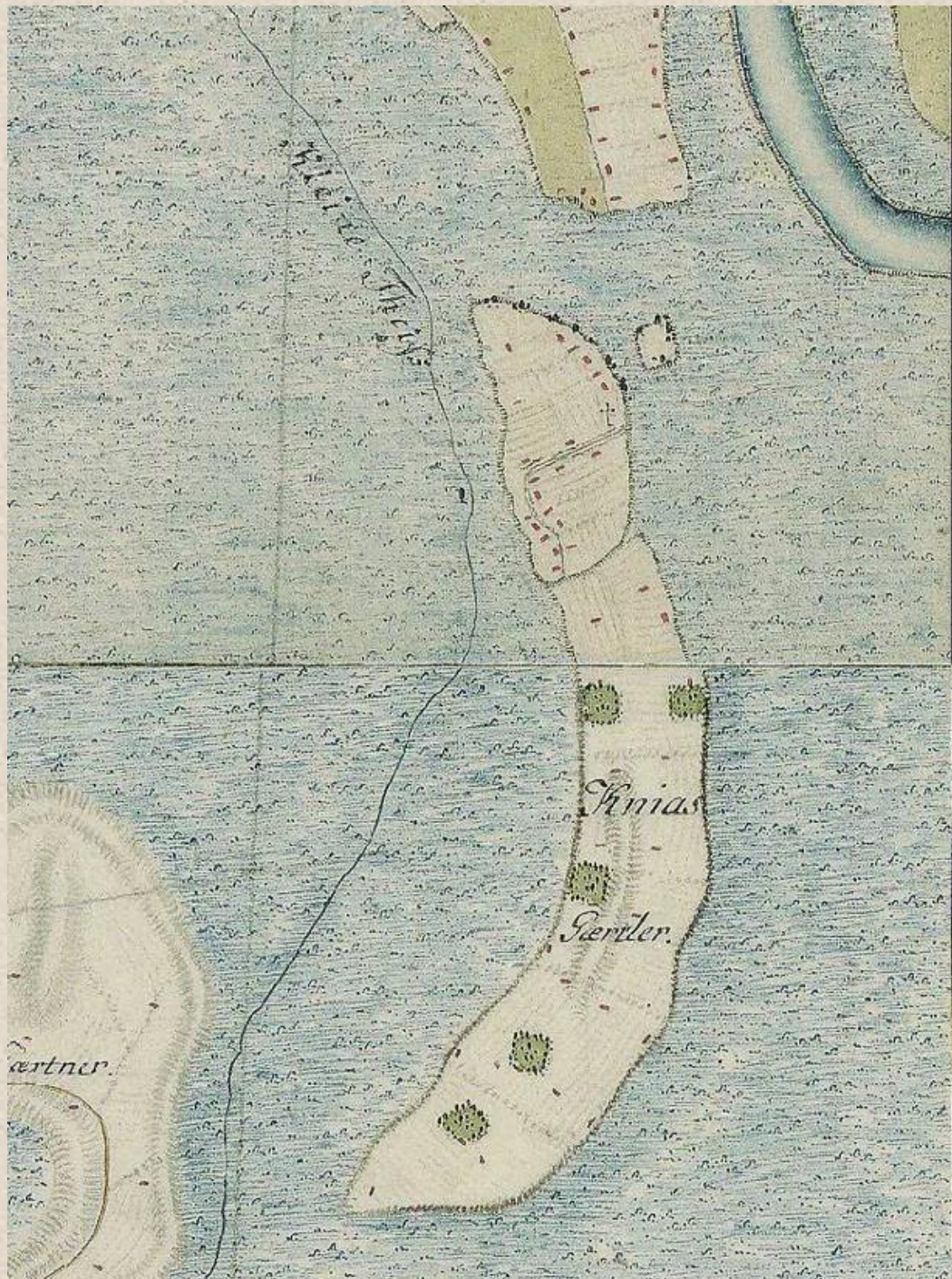
• *Achillea ochroleuca*, *Aegilops cylindrica*, *Agropyron pectiniforme*, *Ajuga laxmannii*, *Alcea biennis*, *Bassia sedoides*, *Brassica elongata*, *Bupleurum rotundifolium*, *Carduus hamulosus*, *Carthamus lanatus*, *Centaurea calcitrapa*, *C. solstitialis*, *Cephalaria transsylvanica*, *Crambe tatarica*, *Echium italicum*, *Inula germanica*, *Rapistrum perenne*, *Rosa gallica*, *Salvia aethiopis*, *S. nemorosa*, *S. verticillata*, *Senecio doria*, *Sideritis montana*, *Sisymbrium pannonicum*, *S. altissima*, *Xeranthemum inapterum*

Özönfajok

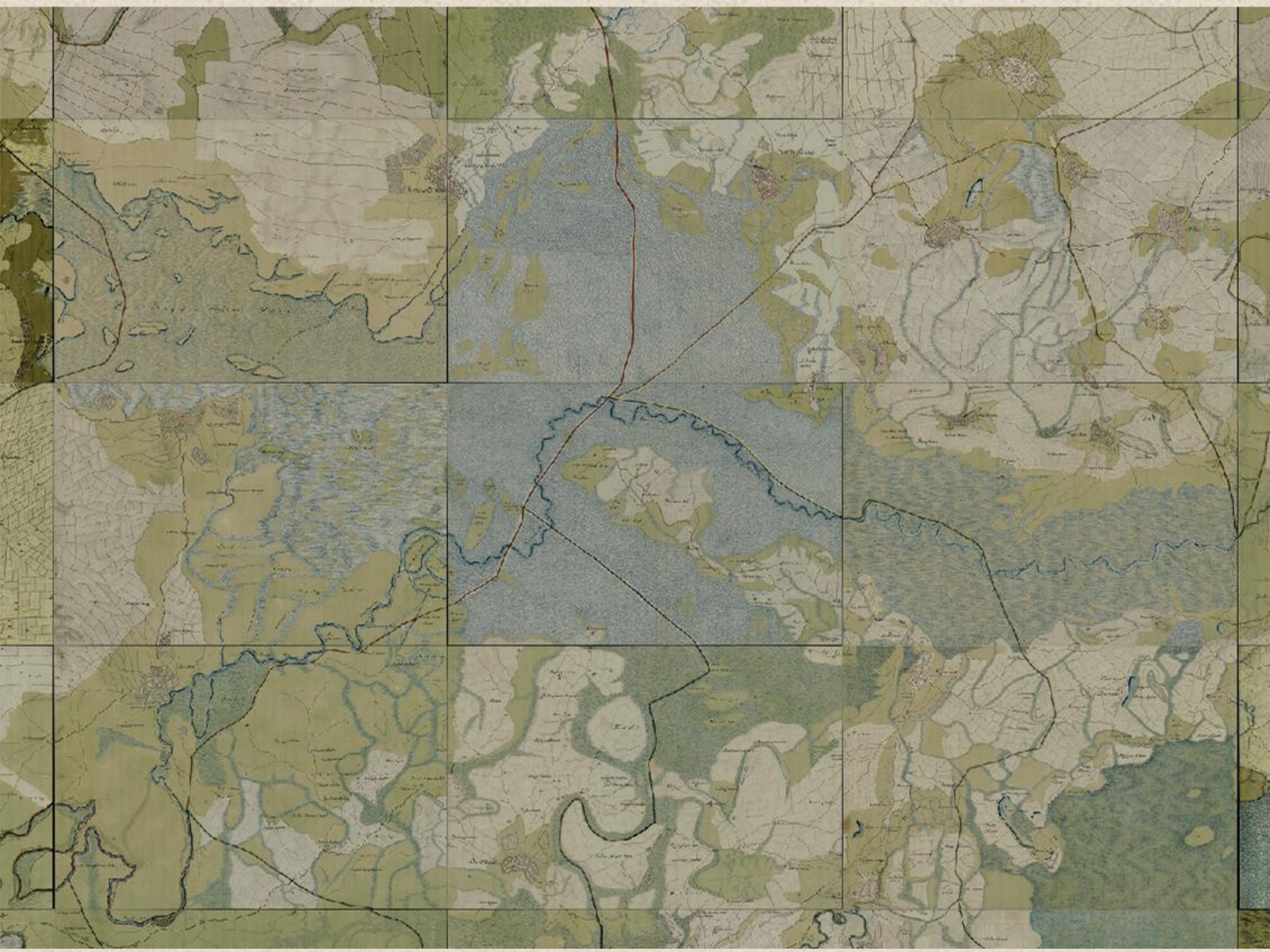
• sok *Conyza canadensis*, akác alig, inkább faluban, *Lycium* 2x, *Helianthus tuberosus* kertben, nem említi: *Solidago*, *Amorpha*, *Fraxinus pennsylvanica*, *Asclepias*

ÁRTÉRI MOCSARAK ÉS RÉTEK

Nagy Harang

Sziget

Halom

Leány Halom

Leány Halom

Czesan Sziget

Köte

Halom

Czesan Sziget

Czesan

Tatiho Ha

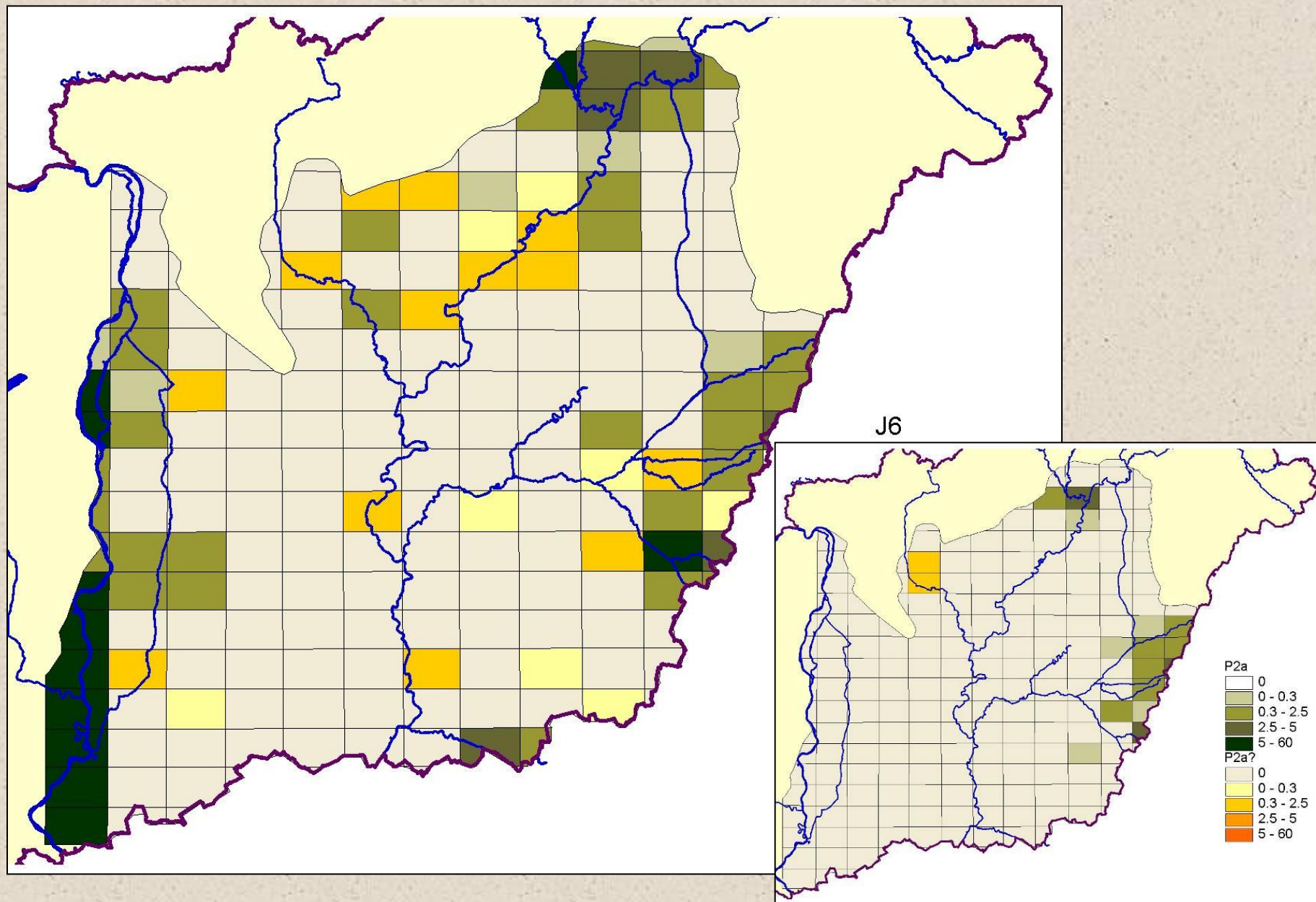
Czesan Sziget

Czesan

Hegyes barátság

Hegedűs
hátt

ÁRTÉRI KEMÉNYFÁS LIGETERDŐK

et weyden so durch.

Arrettung des Keros und Osebes Feh.

morastio cerden

mora Luce. Hudon. de

merastige Hui

сеу ден.

moestige Huysden

Canal

Comitatus

schr mordstige Hünd wegen

Bihar, La

überhaupt wird die ganze Gegend von Hochwässern
überflutet, fast alles Fruchtbare bei Austritt
der Gewässer ganz ungenüßbar.

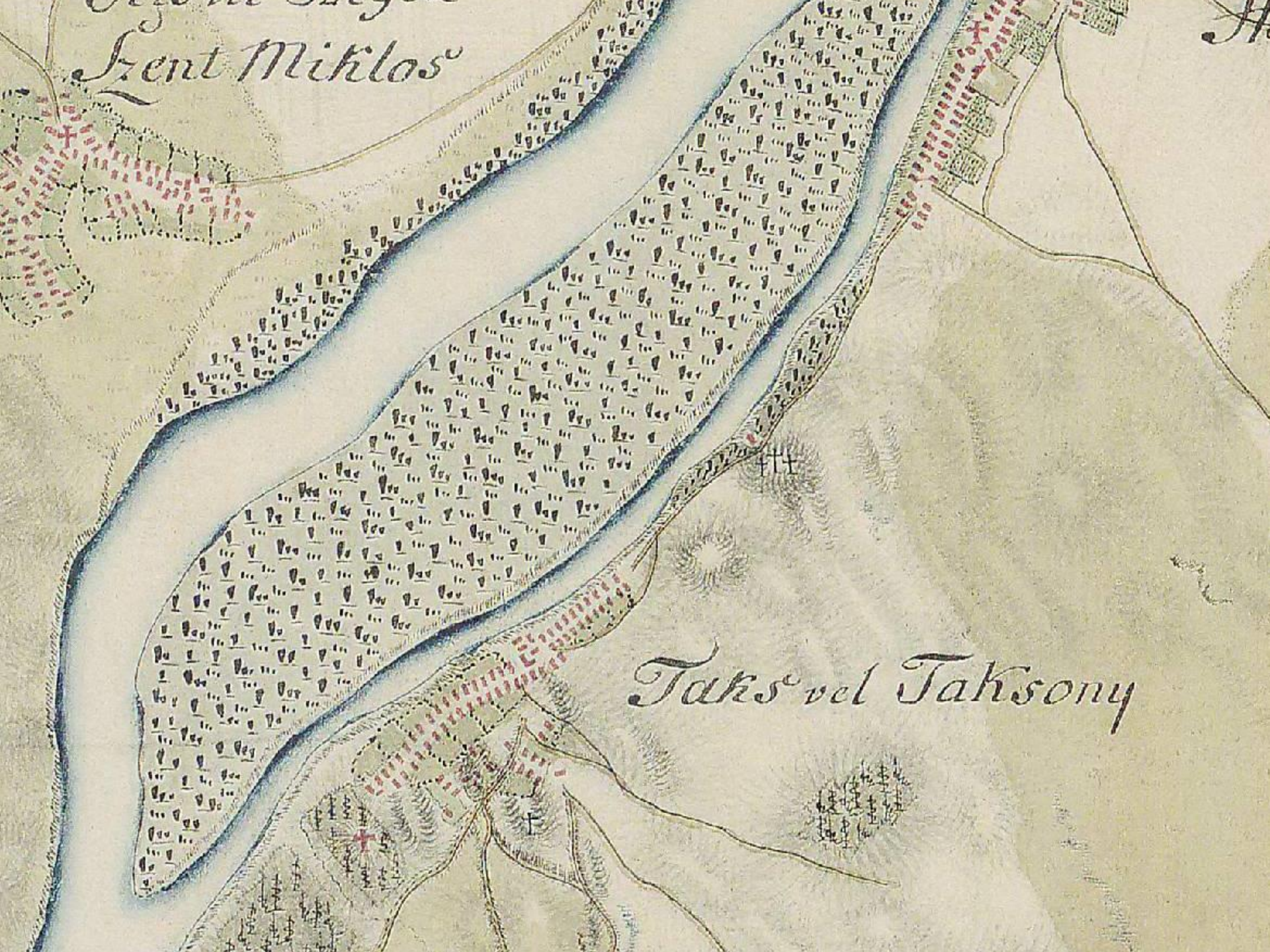
Becker Comptrol

Be'kefe

sehr m'crast

Нидерланды

morastige

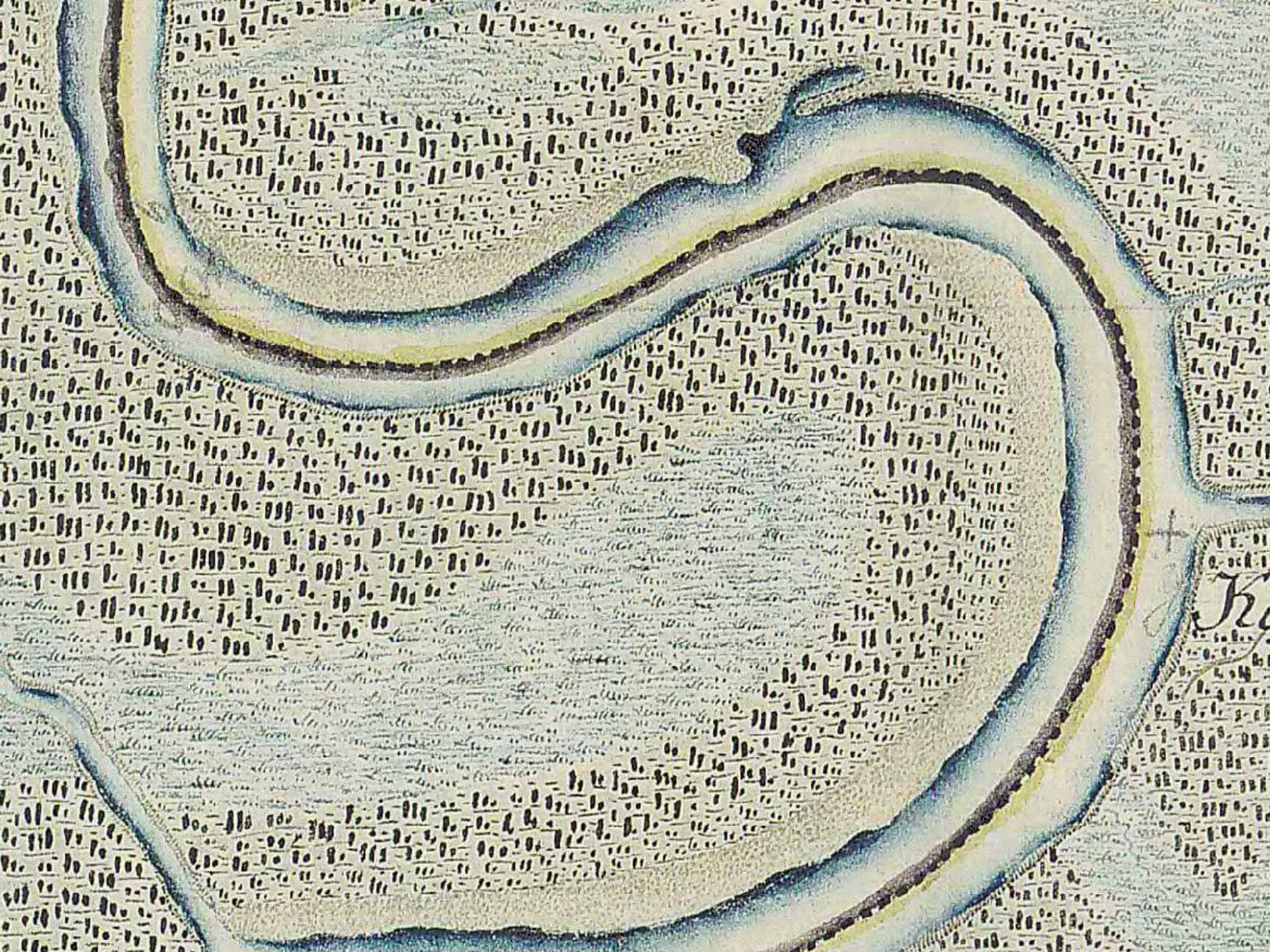

Szent Miklos

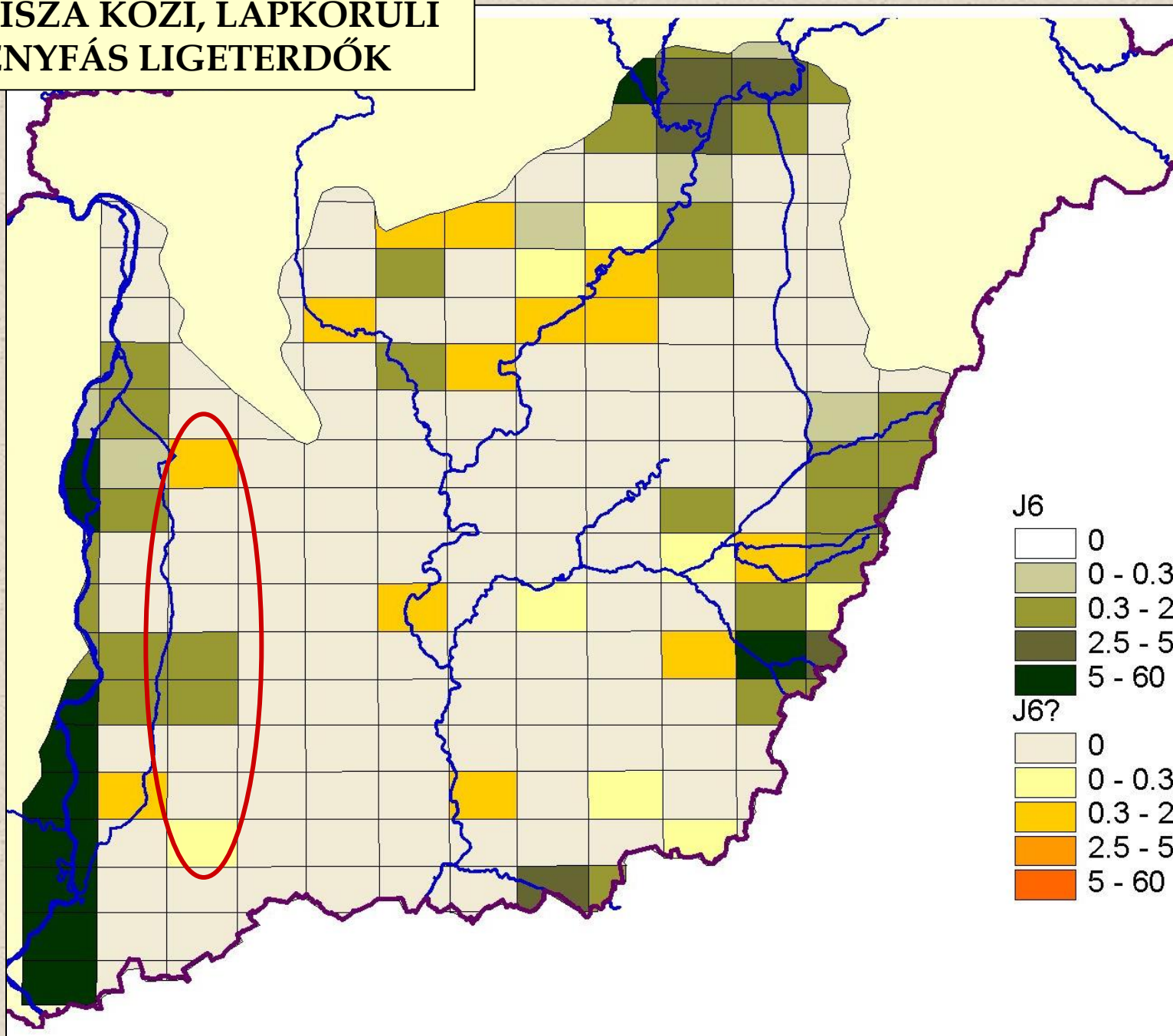
Taks vel Taksony

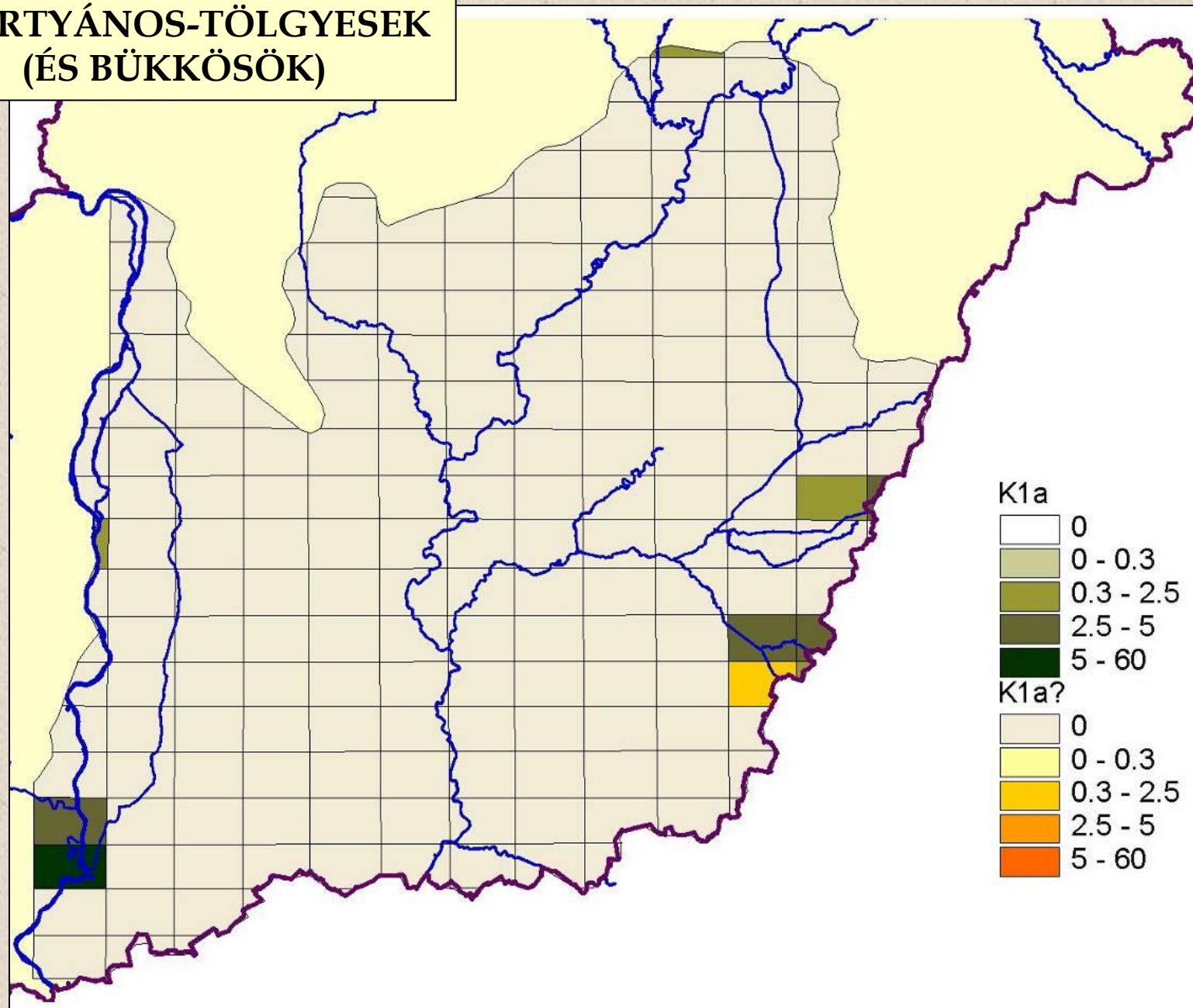

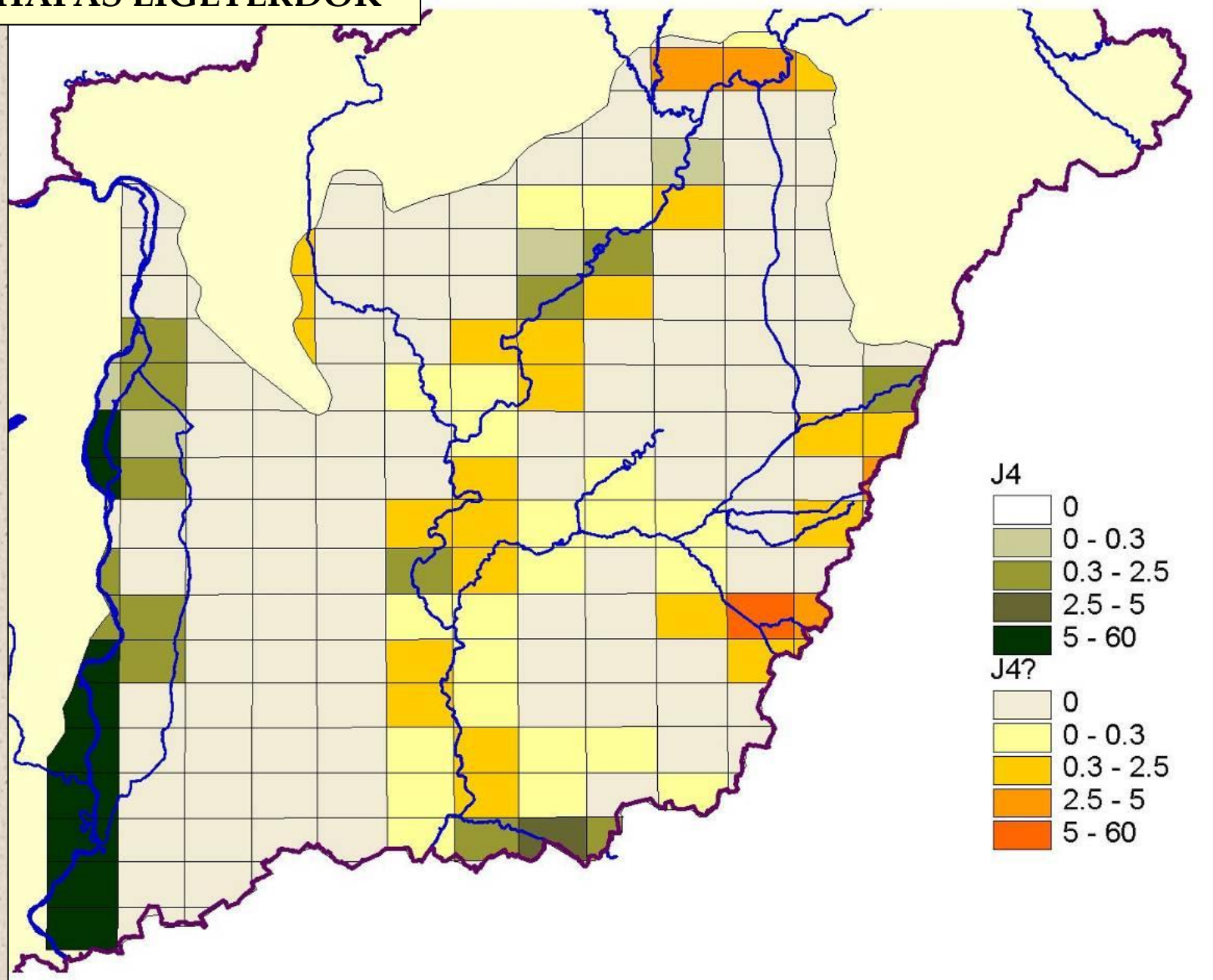
DUNA-TISZA KÖZI, LÁPKÖRÜLI KEMÉNYFÁS LIGETERDŐK

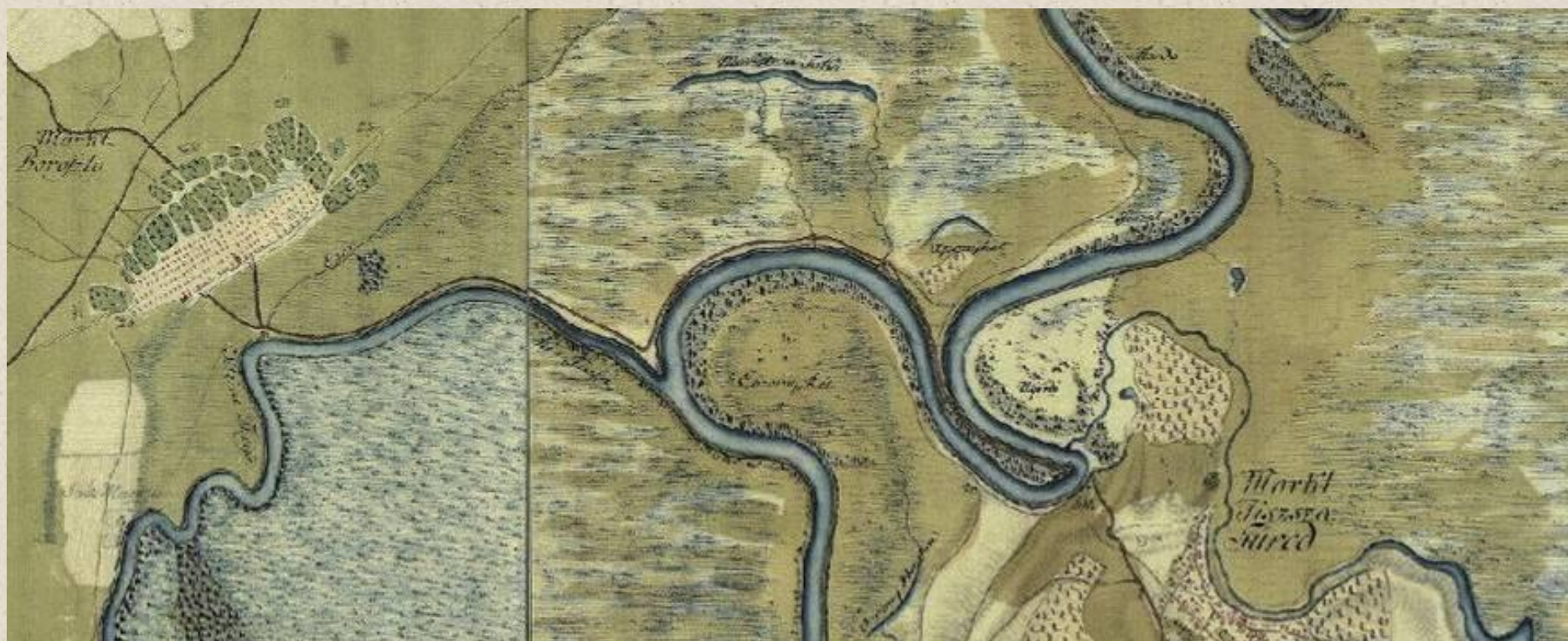

GYERTYÁNOS-TÖLGYESEK (ÉS BÜKKÖSÖK)

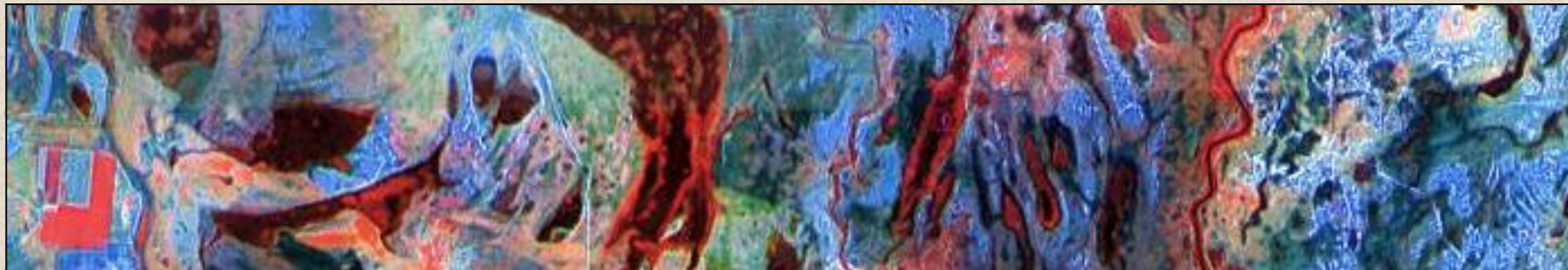

PUHAFÁS LIGETERDŐK

Limonium gmelini	39	Festuca pseudovina	8	Lythrum virgatum	3
Puccinellia limosa	33	Bupleurum tenuissimum	7	Peucedanum alsaticum	3
Artemisia santonicum	26	Trifolium angulatum	7	Ranunculus lateriflorus	3
Camphorosma annua	25	Alopecurus geniculatus	6	Rorippa kernerii	3
Plantago maritima	25	Beckmannia eruciformis	6	Salicornia europaea	3
Lepidium ruderaie	21	Atriplex hastata	5	Scorzonera parviflora	3
Peucedanum officinale	20	Bromus mollis	5	Suaeda pannonica	3
Podospermum canum	19	Cerastium dubium	5	Achillea asplenifolia	2
Aster punctatus	14	Myorusus minimus	5	Elatine alsinastrum	2
Hordeum maritimum	13	Bolboschoenus maritimus	4	Gypsophyla muralis	2
Lepidium crassifolium	13	Clematis integrifolia	4	Kochia prostrata	2
Aster tripolium	12	Festuca prat.-arundinacea	4	Poa bulbosa	2
Matricaria chamomilla	12	Suaeda maritima	4	Polygonum aviculare	2
Plantago tenuiflora	12	Trifolium fragiferum	4	Spergularia marginata	2
Artemisia pontica	11	Achillea collina	3	Ventenata dubia	2
Alopecurus pratensis	9	Carex distans	3	Crypsis aculeata	1
Glyceria fluitans	9	Eleocharis palustris	3	Lotus angustissimus	1
Pholiurus pannonicus	9	Eryngium planum	3	Peucedanum carvifolia	1
Agrostis stolonifera	8	Juncus compressus	3	Salsola kali	1
Atriplex litoralis	8	Lepidium perfoliatum	3		

TISZÁNTÚLI ÜRMÖS SZIKES PUSZTÁK

• Artemisia santonicum-
csoport:

Artemisia santonicum

Limonium gmelini

Bromus mollis

Achillea collina

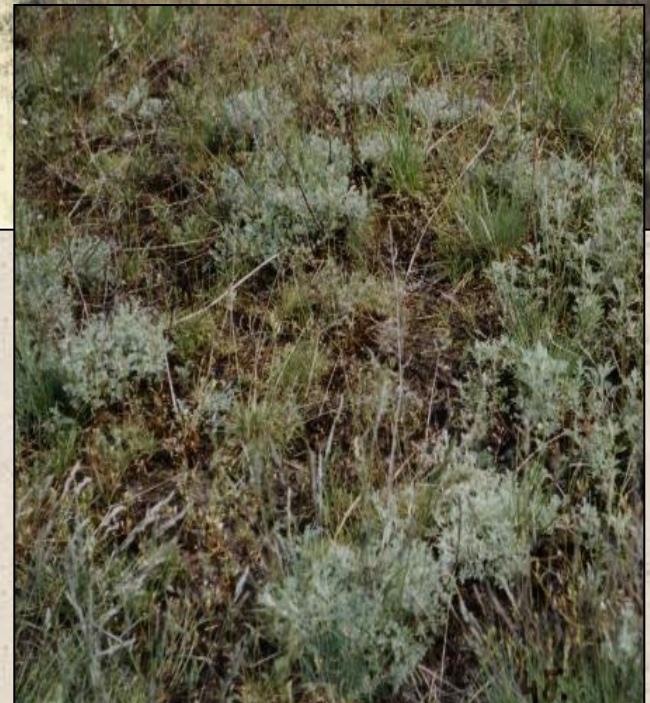
Plantago maritima

(*Festuca pseudovina*)

(*Podospermum canum*)

(*Puccinellia limosa*)

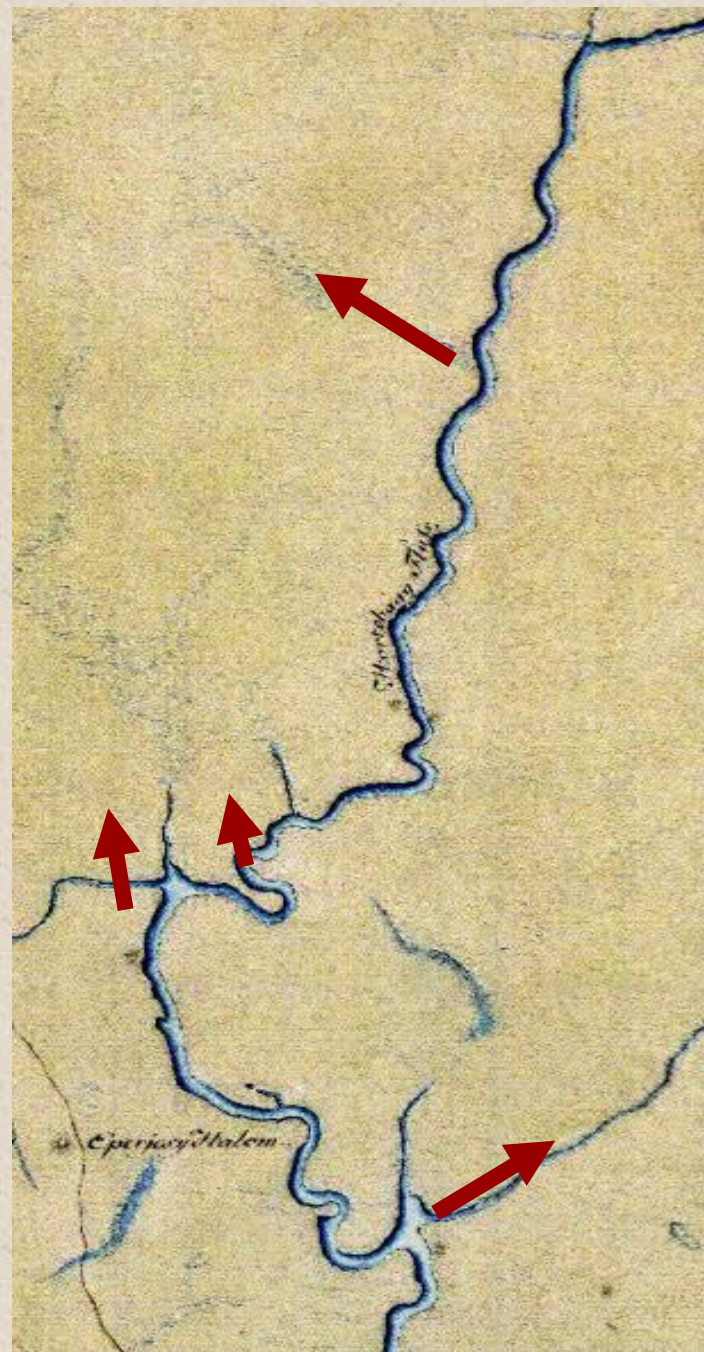
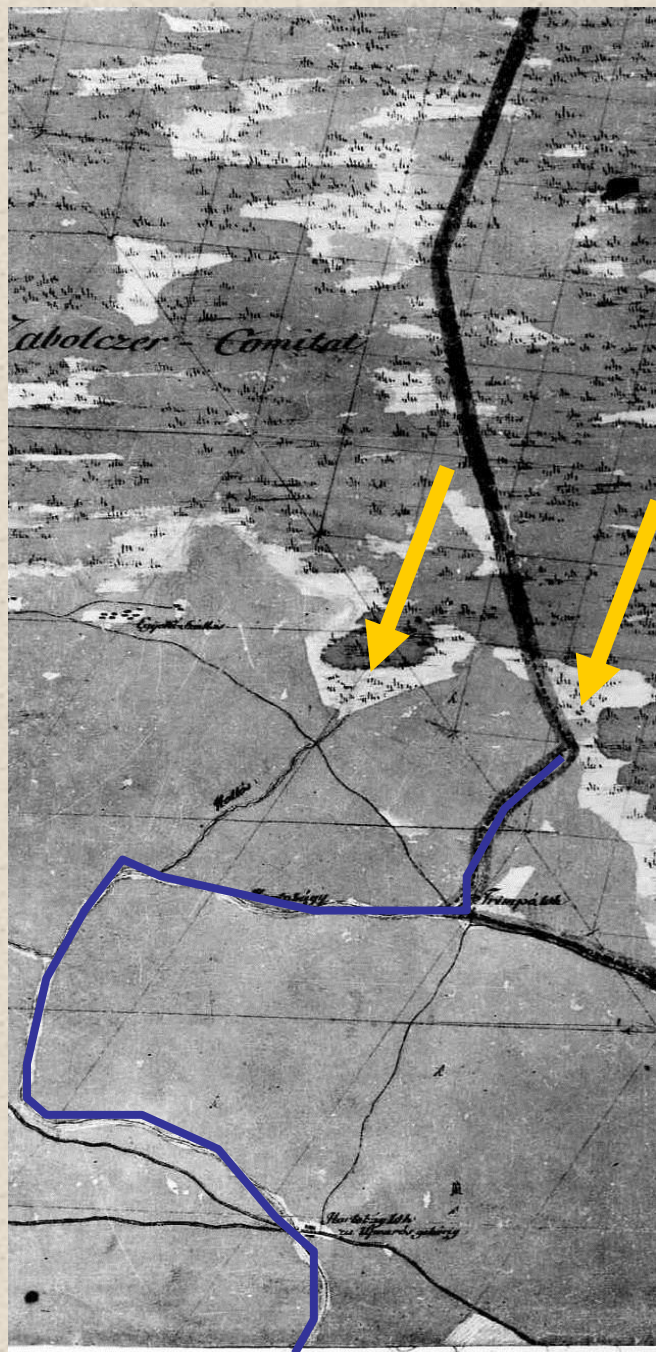
(*Atriplex hastata*)

Mataj

Wh: Hortobagy

TISZÁNTÚLI CICKÓRÓS FÜVES PUSZTÁK

TISZÁNTÚLI SZOLONYEC PUSZTÁK VAKSZIKJEI, SZIKFOKJAI ÉS SZIKEREI

- Pholiurus-csoport: *Trifolium angulatum*, *Ventenata dubia*, *Pholiurus pannonicus*, szántóföldi gyomok, *Bromus mollis* és *Myosurus minimus*;
- Hordeum hystrix-Lepidium ruderales-csoport: *Matricaria chamomilla*, *Polygonum aviculare*, *Hordeum hystrix*, *Lepidium ruderales*, *Bromus mollis*, *Pholiurus pannonicus*, (*Artemisia santonicum*) és (*Plantago tenuiflora*);
- Matricaria chamomilla-csoport: *Bromus mollis*, *Matricaria chamomilla*, szántóföldi gyomok, *Lepidium perfoliatum*, *Festuca pseudovina*, (*Myosurus minimus*), (*Podospermum canum*) és (*Lepidium ruderales*).

TISZÁNTÚLI SZOLONYEC SZIKES RÉTEK

(1) Beckmannia-csoport

Lythrum virgatum

Beckmannia eruciformis

Trifolium fragiferum

Glyceria fluitans

réti fajok

(*Festuca pratensis-arundinacea*)

(mocsári fajok)

(*Alopecurus geniculatus*)

(*Alopecurus pratensis*)

(2) Ranunculus lateriflorus-csoport

Ranunculus lateriflorus

Elatine alsinastrum

Rorippa kernerii

Eleocharis palustris

Glyceria fluitans

mocsári fajok

Alopecurus geniculatus

(*Plantago tenuiflora*)

(réti fajok)

**TISZÁNTÚLI SZIKESPUSZTAI
(KÁKÁS, NÁDAS, ZSIÓKÁS ÉS
SÁSOS) MOCSARAK**

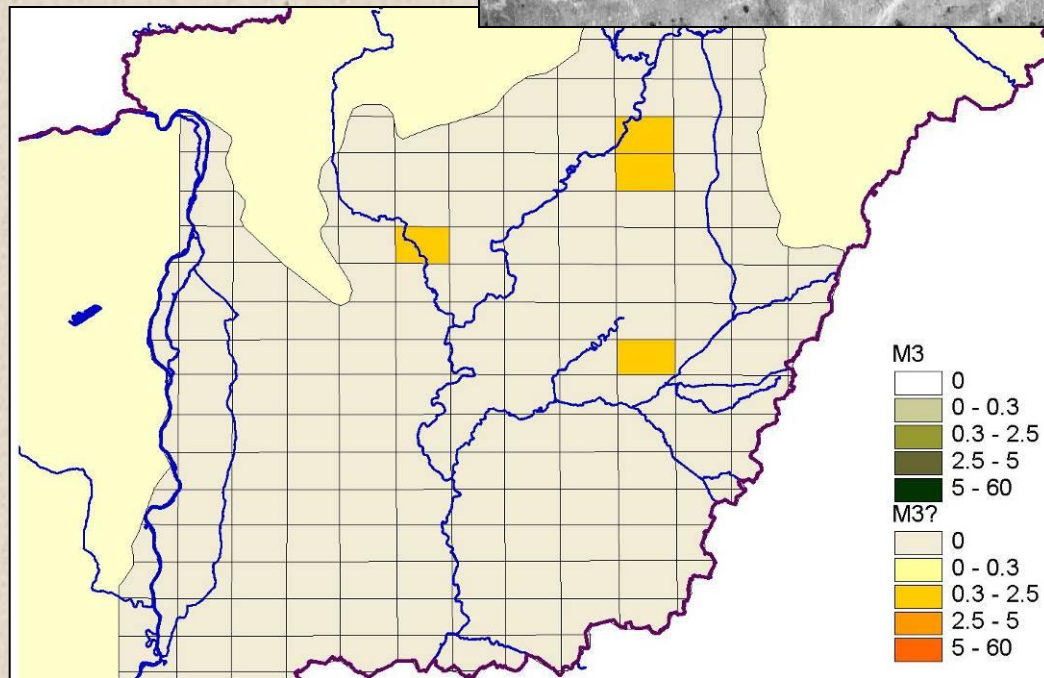
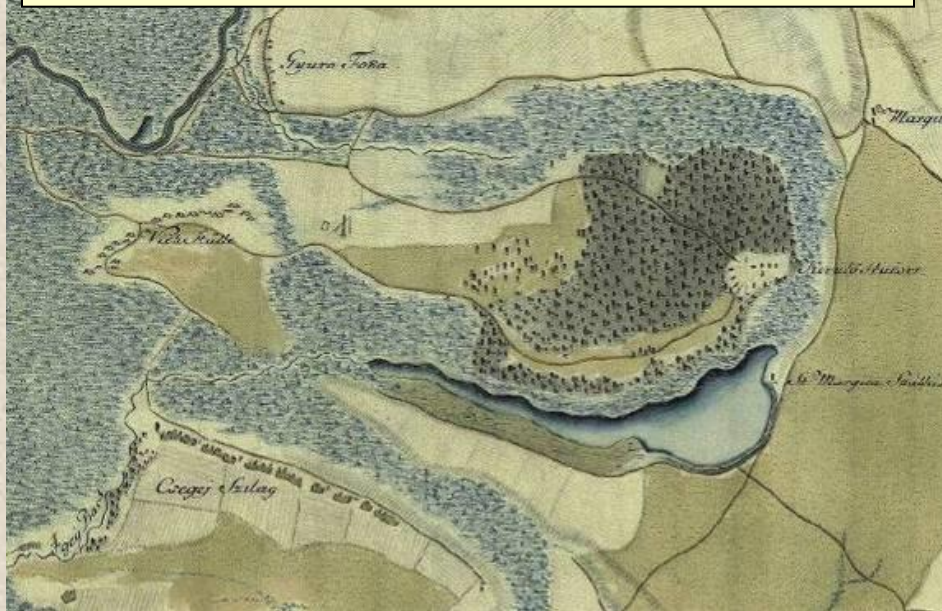
TISZÁNTÚLI KOCSORDOS RÉTSZTYEPPEK

Peucedanum officinale-Aster punctatus-
csoport: *Peucedanum officinale*, *Aster punctatus*, *Artemisia pontica*, lőszfajok, *Clematis integrifolia*, *Eryngium planum*, *Peucedanum alsaticum*

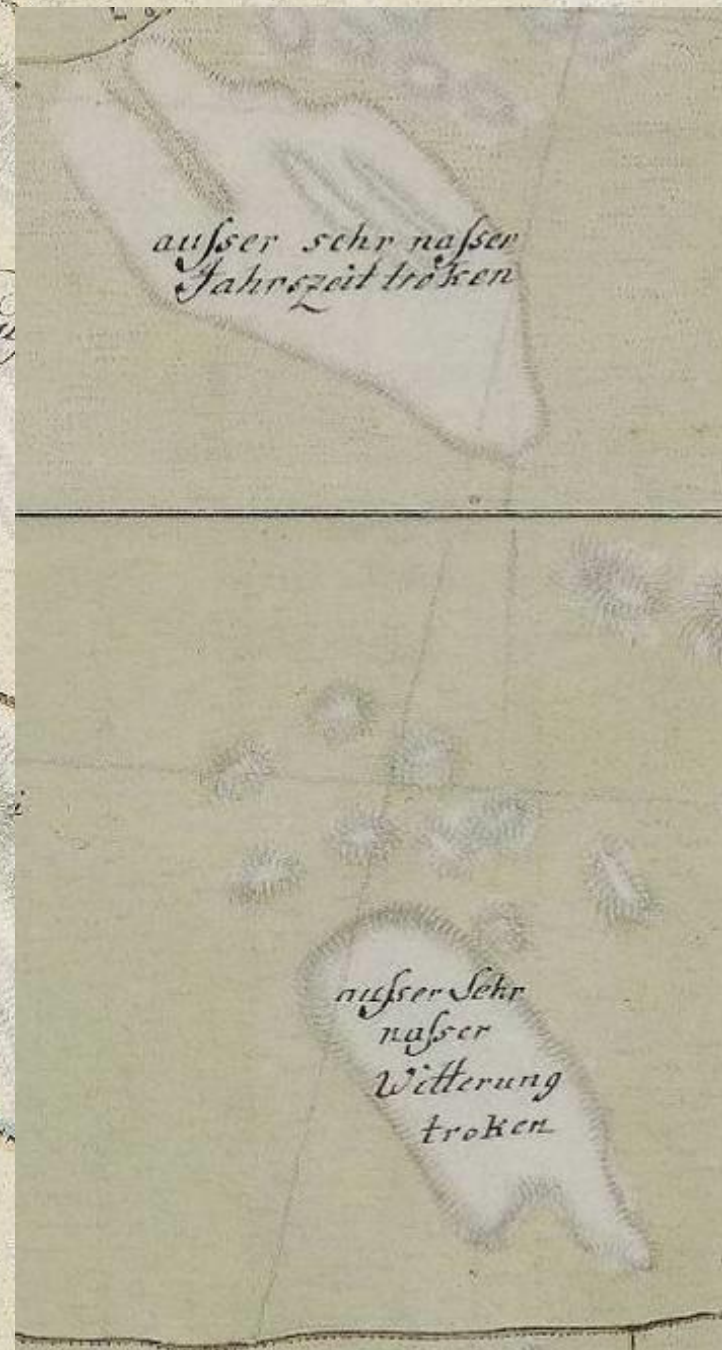
(1) legtöbb a szikes jellegű kocsordos, (2) réties, ártéri jellegű kocsordos, (3) vegyes-lőszgyepes, (4) hegylábi-lőszös kocsordos

TISZÁNTÚLI „SZIKI” TÖLGYESEK

HOMOKHÁTSÁGI SZIKES TAVAK,
VAKSZIKEK, SZIKFOKOK

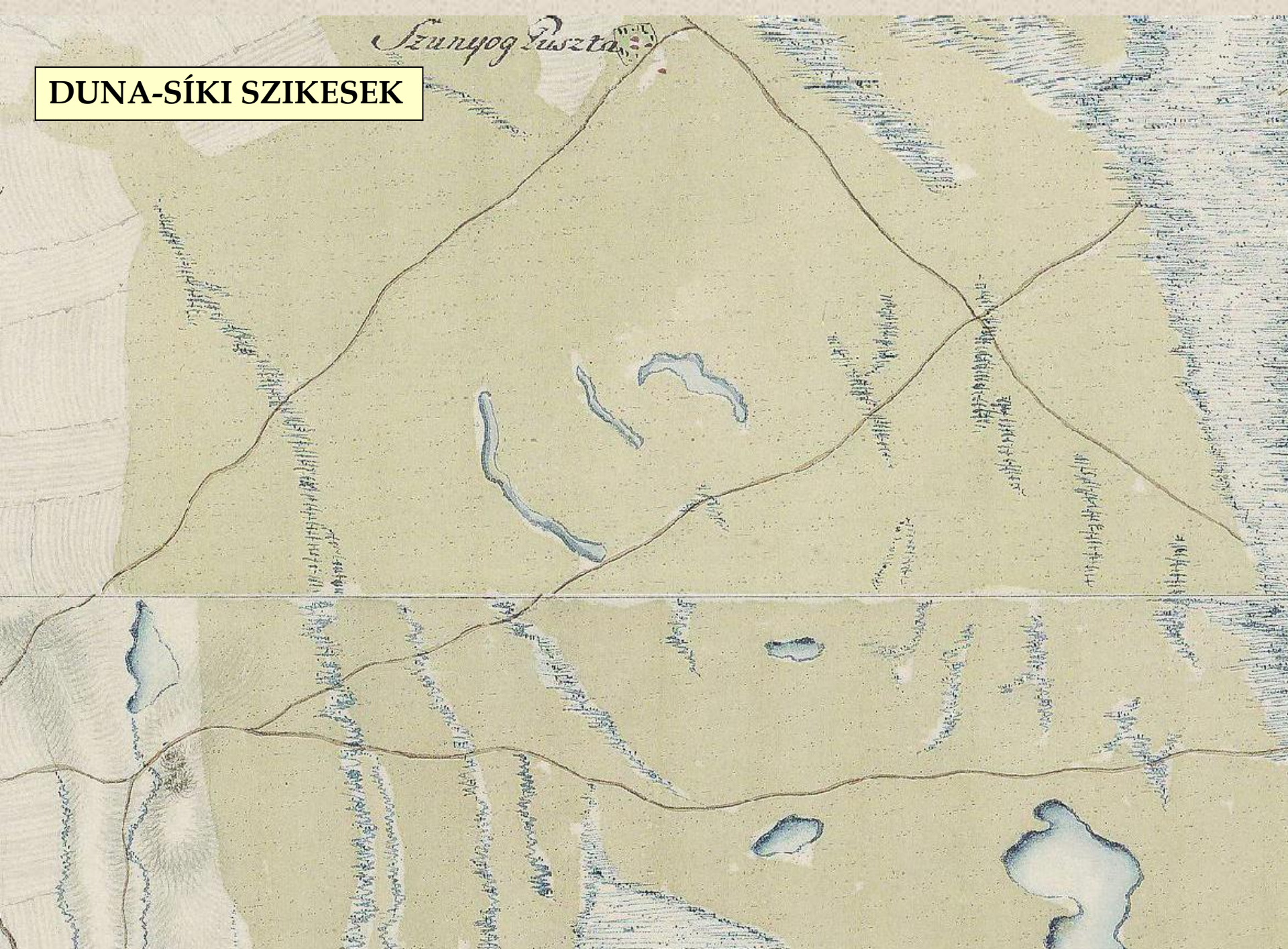

SZOLONCSÁK SZIKESEK

- Achillea asplenifolia-Agrostis stolonifera-csoport: Festuca arundinacea-pratensis, Achillea asplenifolia, Agrostis stolonifera, (lápi fajok), (Carex distans), (Juncus compressus)
- Suaeda maritima-csoport (szikes tó): Suaeda maritima, Salicornia prostrata, Suaeda pannonica, Scorzonera parviflora, Aster tripolium, Atriplex hastata, Crypsis aculeata, (Spergularia maritima)
- Lepidium crassifolium-csoport (vakszik): Lepidium crassifolium, Camphorosma annua, (Plantago maritima), (Aster tripolium)
- Puccinellia limosa- Lepidium crassifolium- Camphorosma annua-csoport (általános vakszik és szikfok fajok): Camphorosma annua, Lepidium crassifolium, Puccinellia limosa, Limonium gmelini, Plantago maritima, (Lepidium rudemale), (Atriplex hastata)

Szunyog Puszta

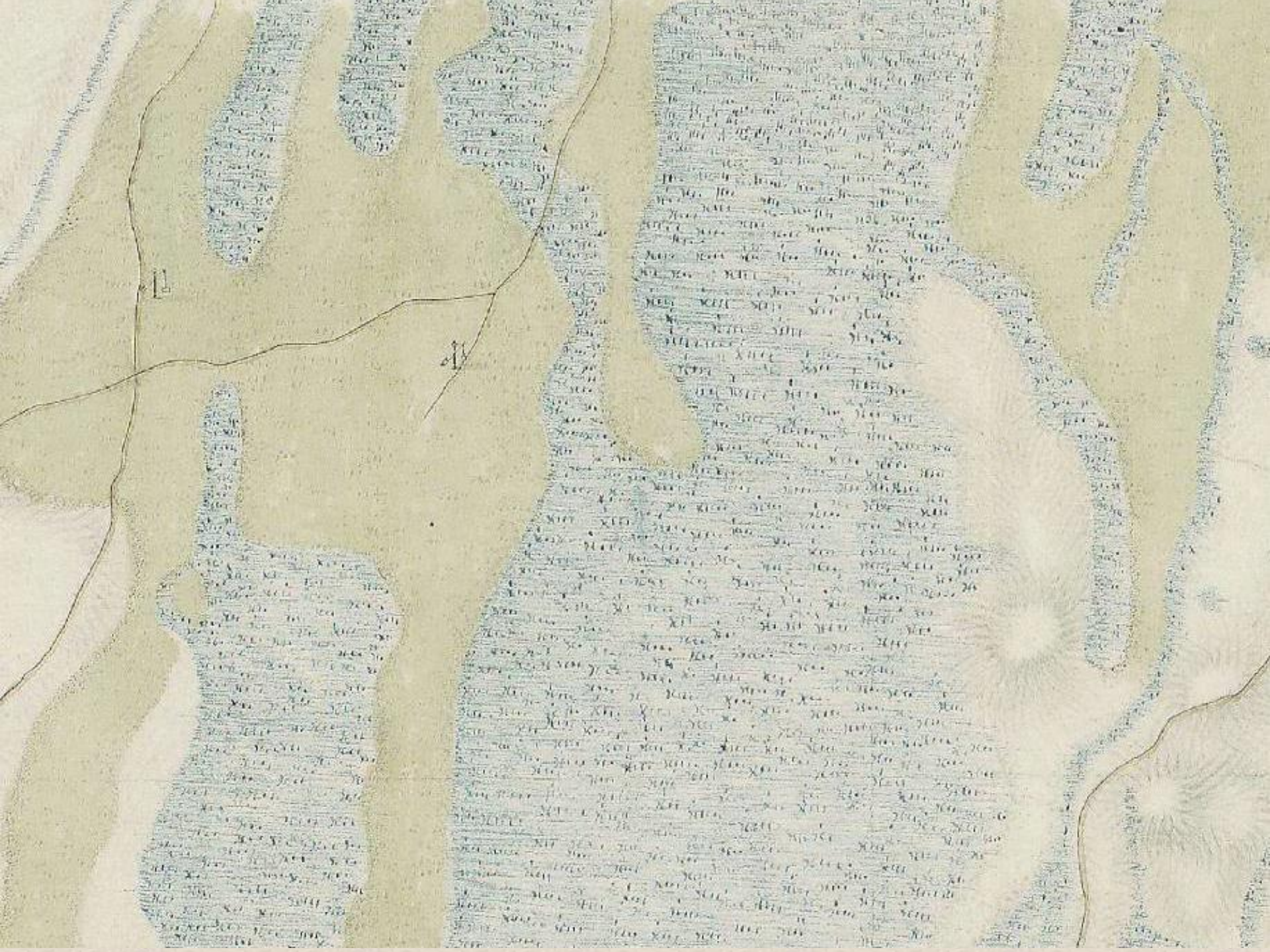
DUNA-SÍKI SZIKESEK

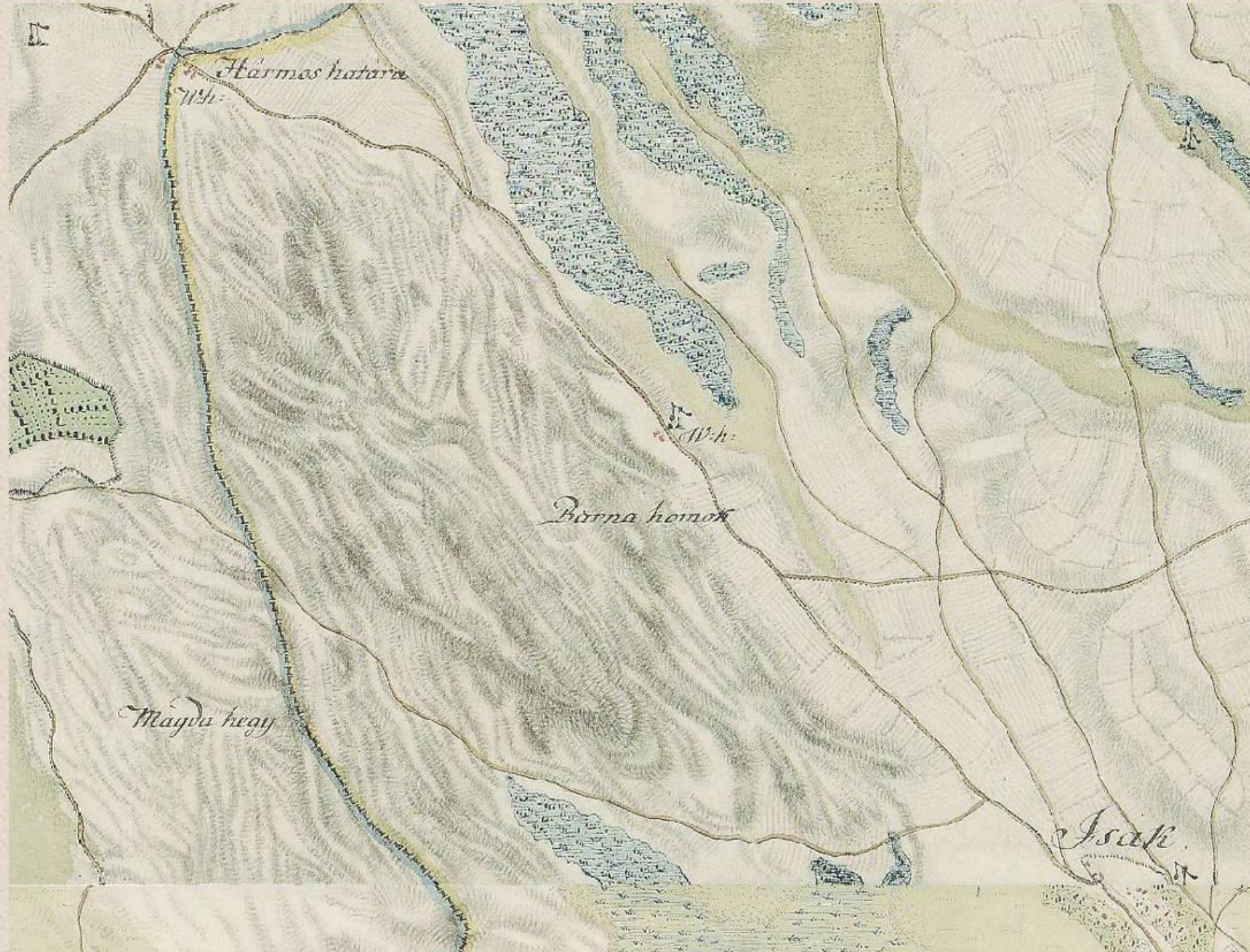
Lepidium echinanthum

DUNA-TISZA KÖZI NYÍLT HOMOKI GYEPEK ÉS SZTYEPPRÉTEK

Harmas határa
W.h.

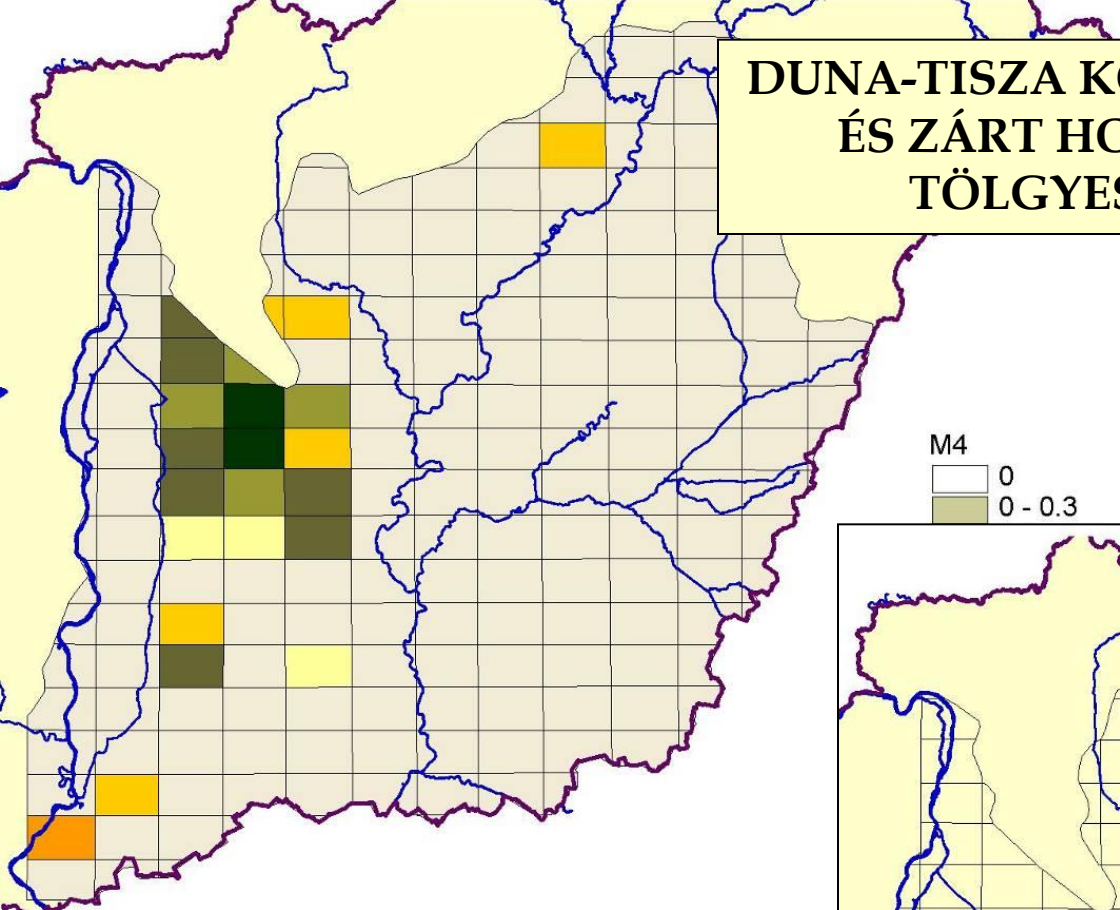
W.h.

Barna homok

Magda hegy

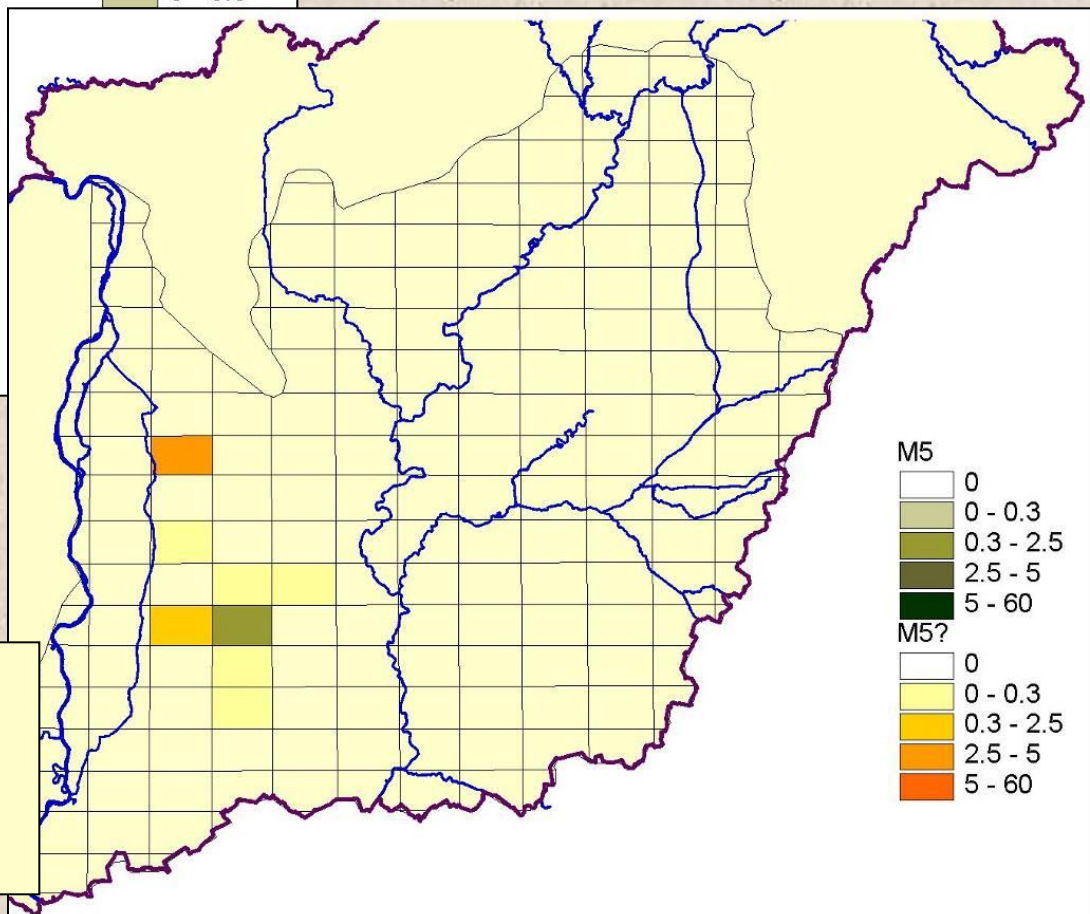
Isak

DUNA-TISZA KÖZI NYÍLT ÉS ZÁRT HOMOKI TÖLGYESEK

M4
0
0 - 0.3

DUNA-TISZA KÖZI BORÓKÁS- ÉS GALAGONYÁS- NYÁRASOK

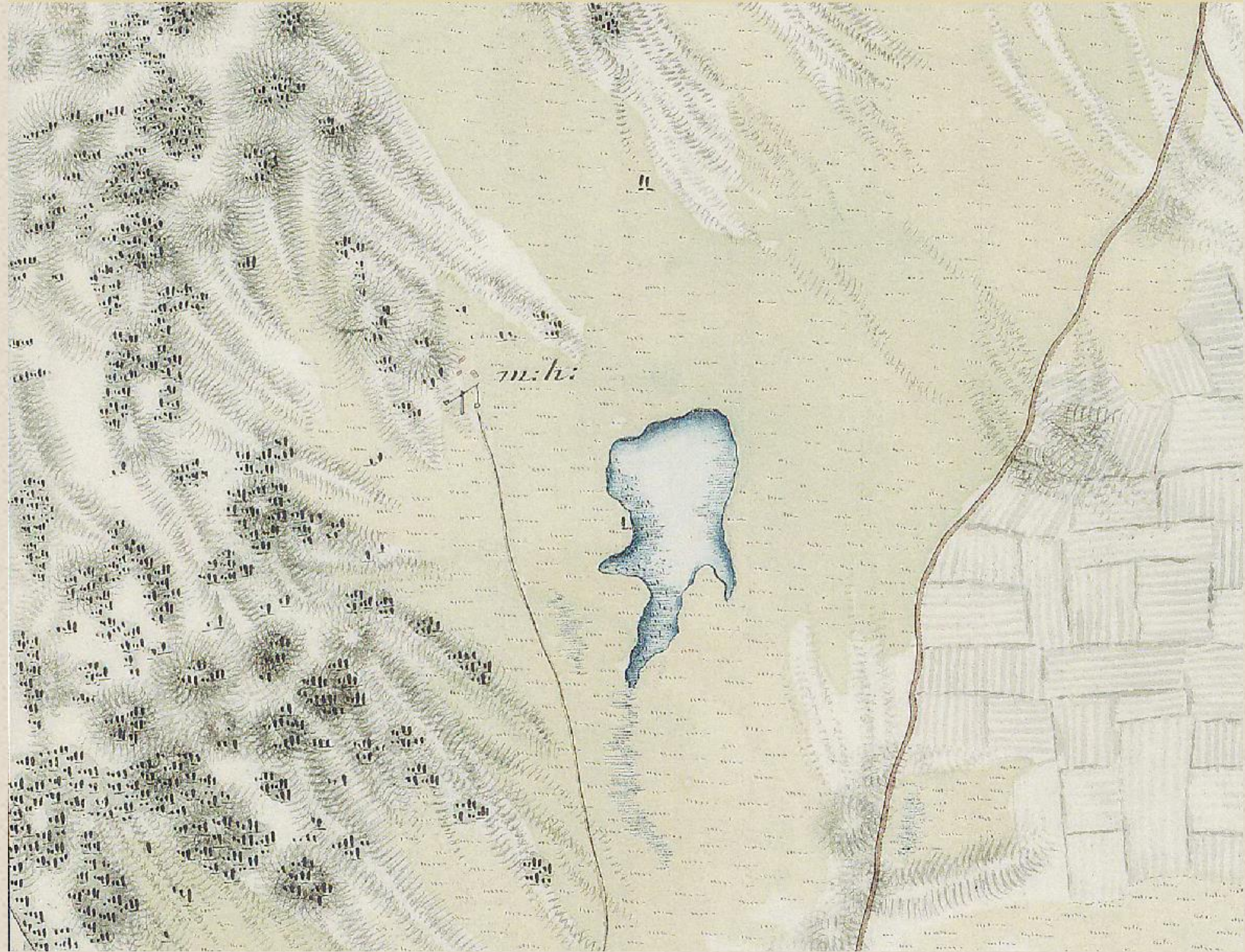
M5
0
0 - 0.3
0.3 - 2.5
2.5 - 5
5 - 60
M5?
0
0 - 0.3
0.3 - 2.5
2.5 - 5
5 - 60

Moritz Pattija

Sand =

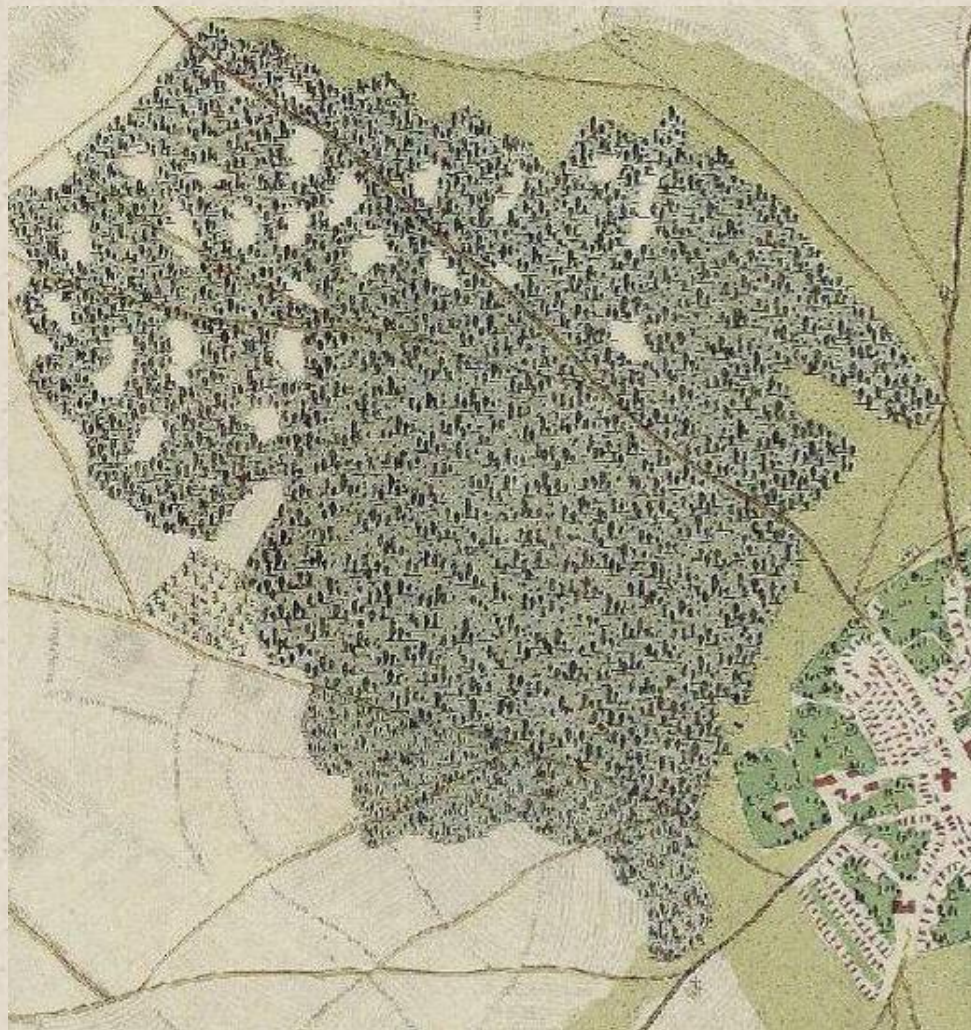
Reinhold

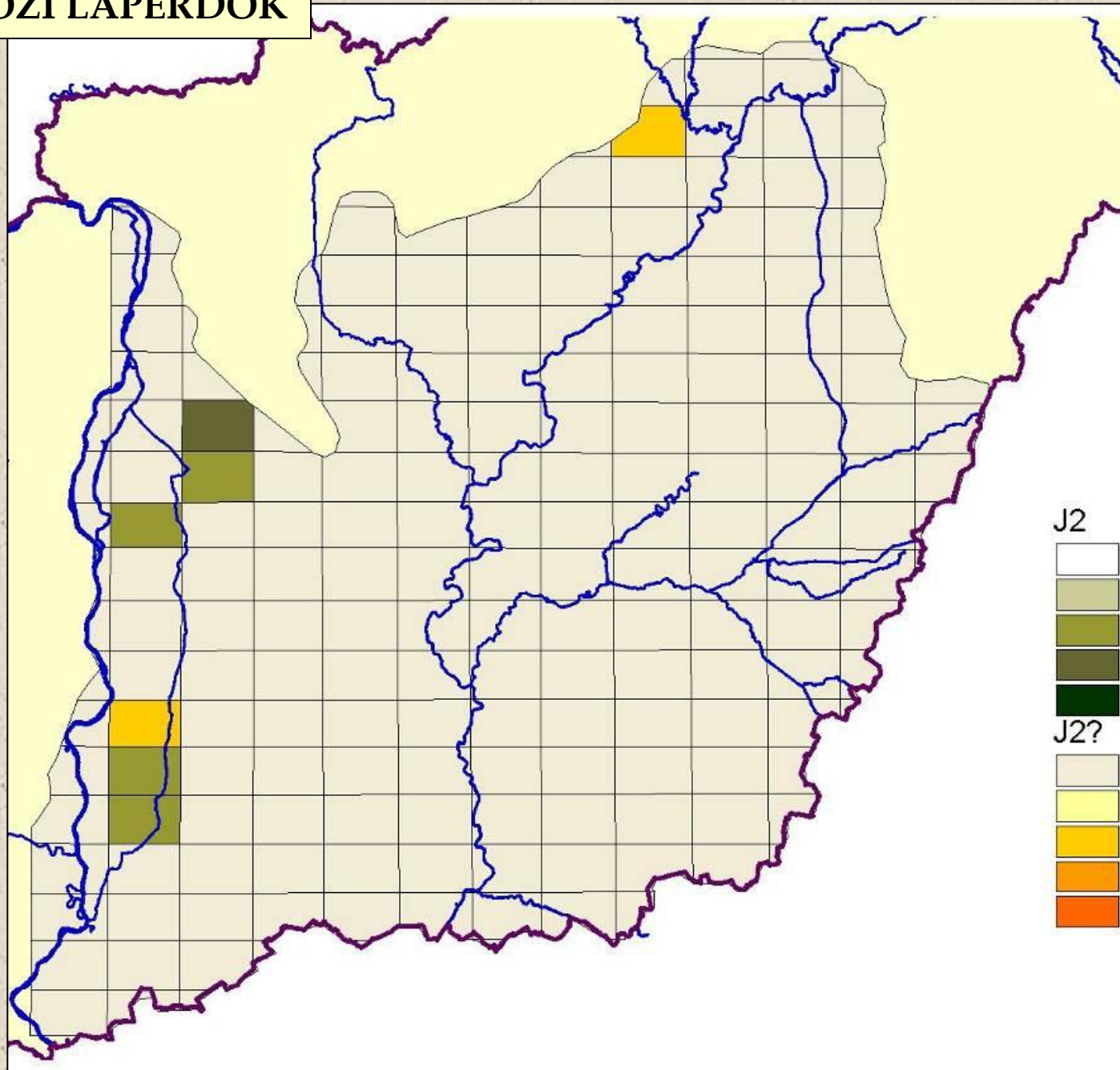
TISZÁNTÚLI HOMOKI GYEPEK ÉS ERDŐK

Filago arvensis
Plantago arenaria
Chondrilla juncea
Gypsophila paniculata
Bromus tectorum
Peucedanum arenarium
Iris humilis
Astragalus asper
Tragus racemosus
Rumex acetosella
Bromus squarrosus
Xeranthemum annuum
Alyssum alyssoides
Salsola kali
Erysimum diffusum
Kochia laniflora
Achillea ochroleuca
Stipa capillata
Jasione montana
Polygonum arenarium

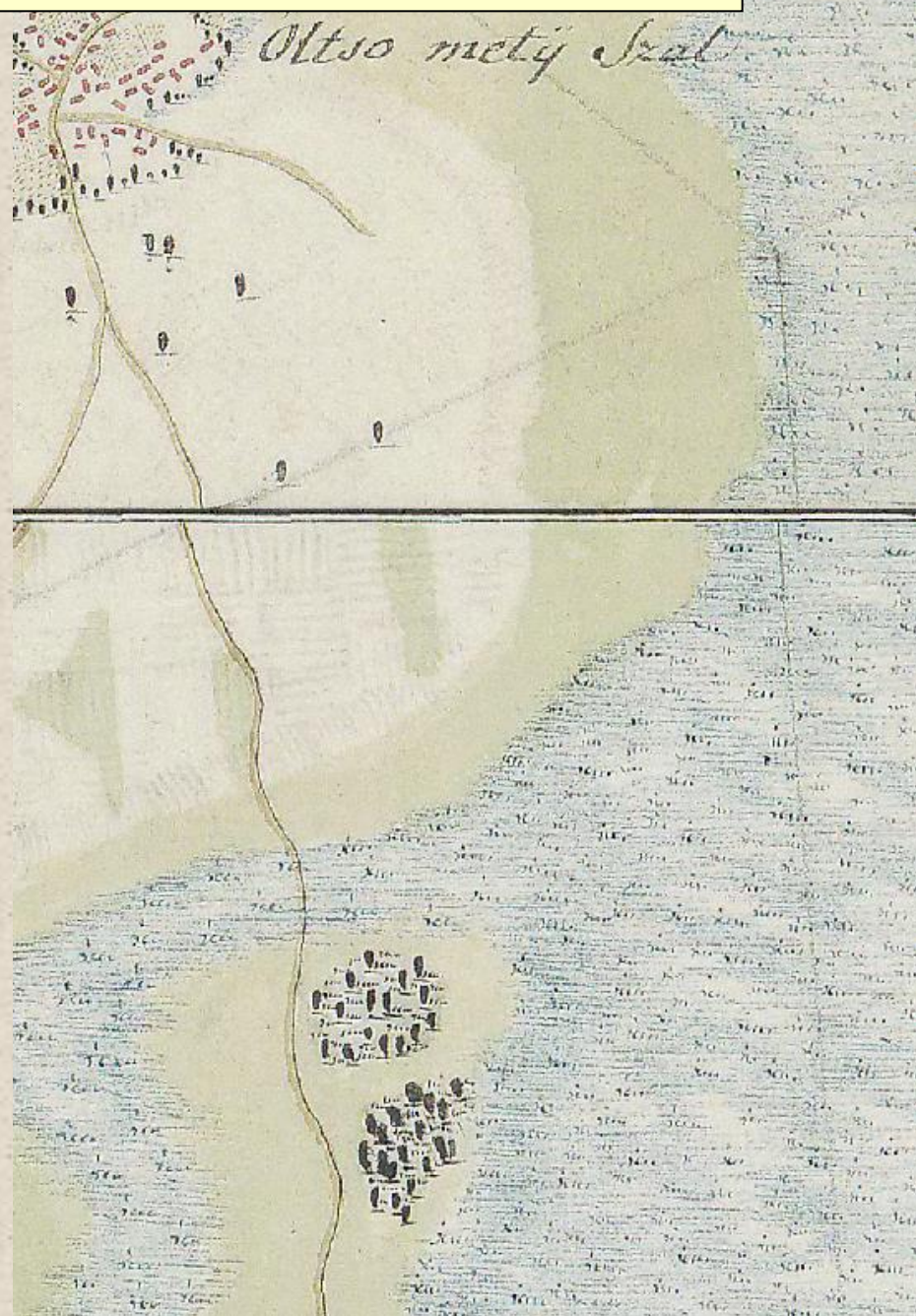
Kitaibel szerint nincs: Alkanna tinctoria,
Syrenia cana, Dianthus serotinus,
Scabiosa canescens (említhető lenne
még: Fumana, Festuca vaginata, Stipa
borysthena stb.)

DUNA-TISZA KÖZI LÁPERDŐK

DUNA-TISZA KÖZI FÜZLÁPOK

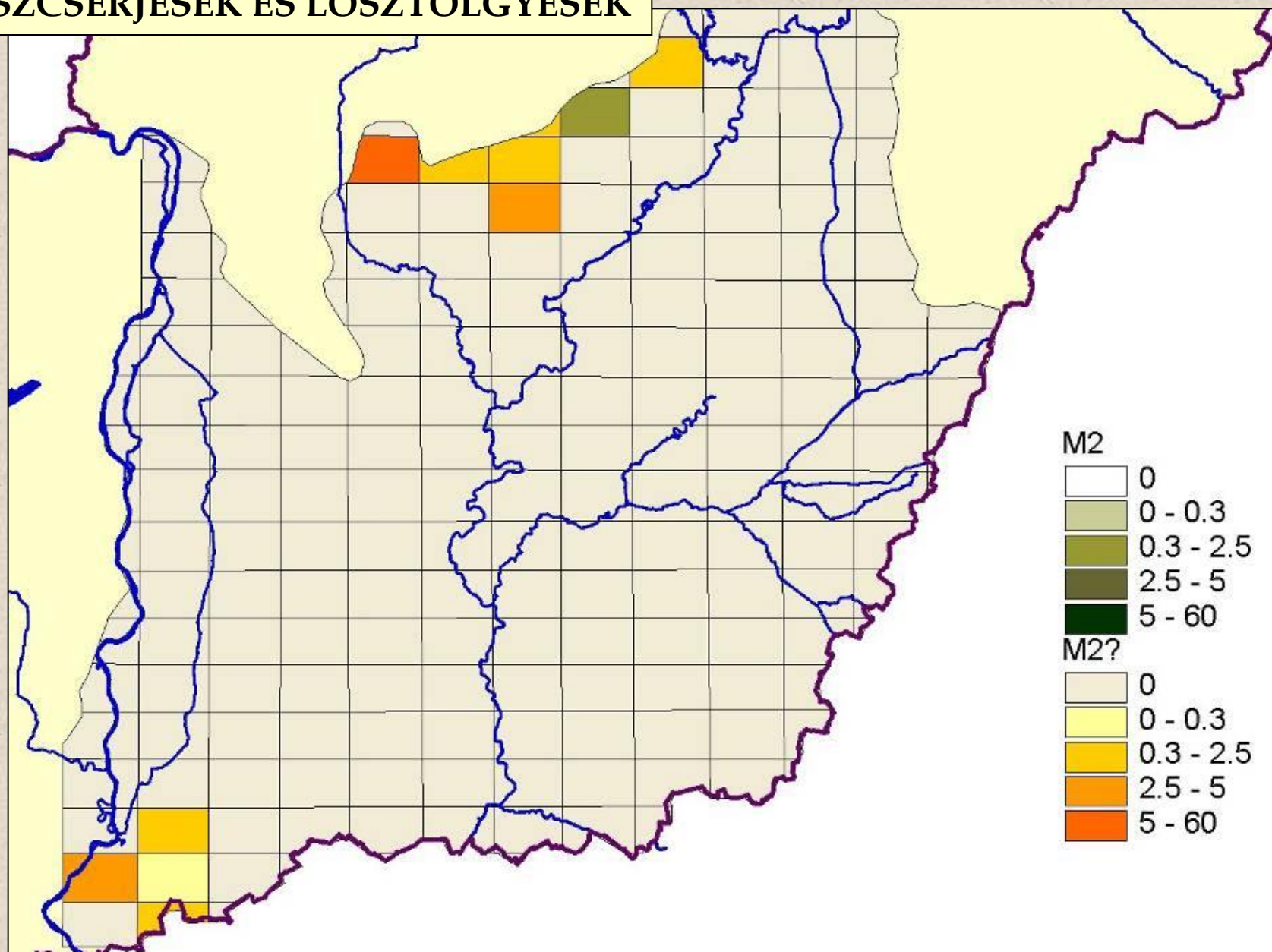

DUNA-TISZA KÖZI ZSOMBÉKOSOK, ÜDE ÉS KÉKPERJÉS LÁPRÉTEK

LÖSZCSERJÉSEK ÉS LÖSZTÖLGYESEK

FÉLSIVATAGI
LÖSZNÖVÉNYZET

LÖSZSZTYEPPEK ÉS RÉTSZTYEPPEK

(tátorján (Crambe tataria))

Fotó: Raksányi Zsolt

96-2008 TERRA Alapítvány

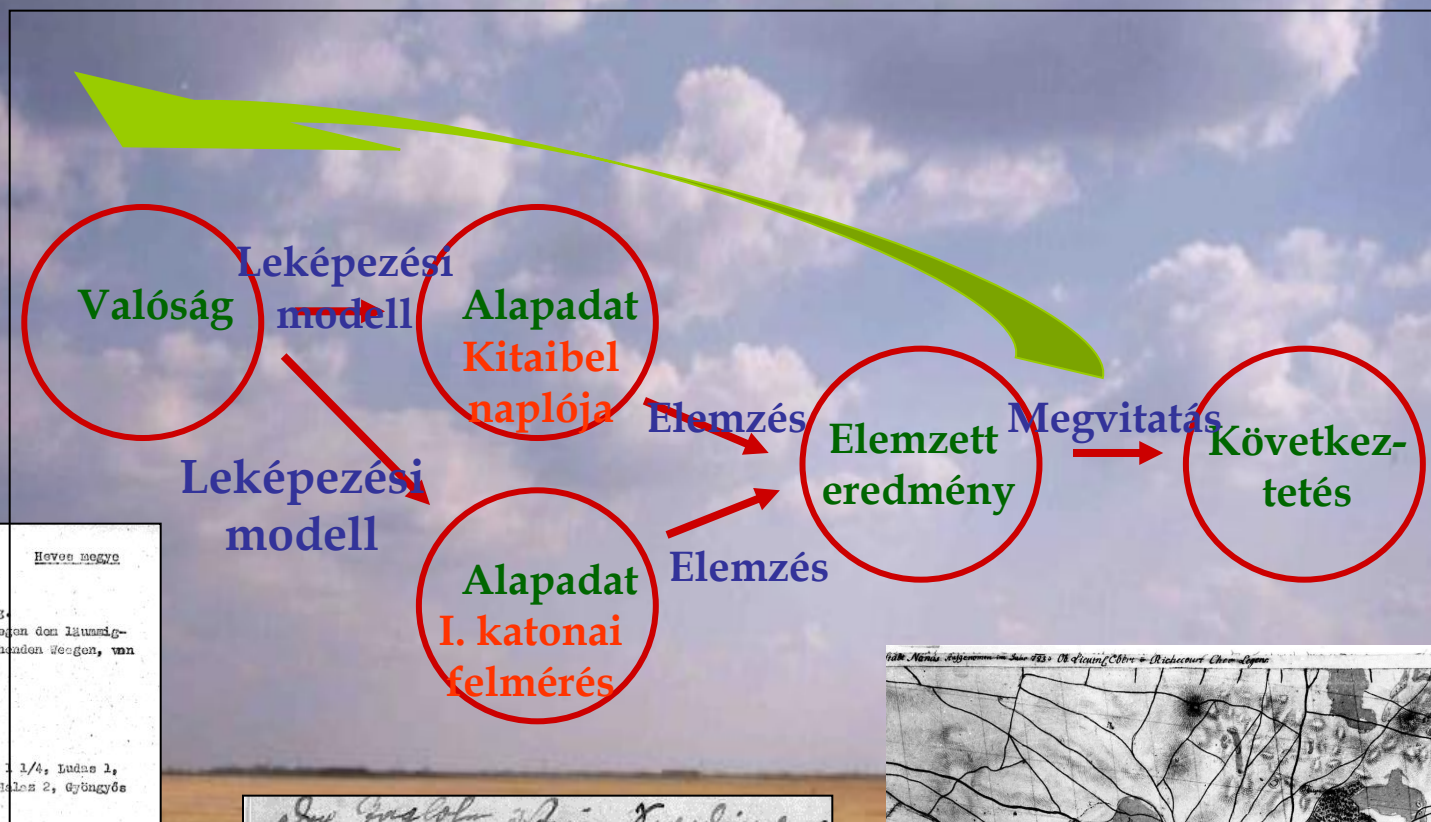
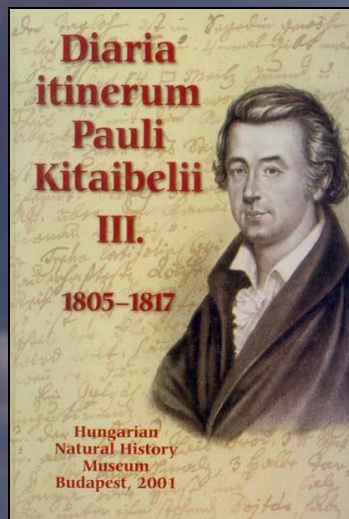
(c) TERRA Foundation

Bókoló zsálya

Fotó: Vidéki Róbert

- 70 -

Heves megye

1. Adács, Coll. XVIII. sect. 17./

5. Ein Theil der Wiesen gegen Mittag ist eumpfig.

6. Die Landstrasse von hier nach Gyöngyös ist wegen den klüftigen Grund nobst denen übrigen von hier ausgehenden Wegen, von schwere Fuhrwerke beschwerlich.

7. Liegt in der Ebene.

8. -

2. Kardosod, Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Wirts/ h/aus/ 1, Halbtag 1 1/4, Dotke 1 1/4, Ladas 1, Sár Nyögy Gorda 1 3/4, Füged 2, Gyöngyös Hales 2, Gyöngyös 2 3/4 /st./

2. /Die Kirche ist gemauert./ 3. -

4. Die gegen Mitternacht befindliche waldung besteht aus mitt- lorstämmigen Bichen an vorchiedenen Orten mit Gebüde stark vermengt.

5. Die Wiesen sind nur bey Regenwetter eumpfig.

6. Die Landstrasse von Gyöngyös nach Füged ist wegen lottichen Grund nobst übrigen Fuhrwegen bey nasser Witterung beschwerlich.

7. Wird von da gegen Mitternacht liegenden bewaldeten Anhöhe dominiert.

8. -

3. Sáros Sada w/irts/ h/aus/, Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Gyöngyös 1, Halbtag 1 1/2 /st./

2-7. Ein vor Mauer erbautes wirthshaus liegt nachst der Post Strasse, wo von eine weite Aussicht gegen Gyöngyös.

8. -

4. Wissonta oder Vissonta, Coll. XVIII. sect. 17./

1. /von/ Sár 1/2, Halbtag 1/4, Bal Fispöki Gorda 2 1/4 /st./

2. Die Kirche ist gemauert.

3. Der hier durch das Dorf fließende Sary Potok ist unbetuchtlich.

4. Die waldung wie bey Karacson.

5. Die Wiesen sind nur bey Regenwetter eumpfig.

6. Die Wiesen sind nobst wegen lottichten Grund sehr schwe- ren.

ITER BANATICUM
SECUNDUM
1805

